

Martine Gjæver Pedersen

«Ung i Numedal»

En kvalitativ studie av ungdoms opplevelser med medvirkning gjennom deltakelse i ungdomsråd

Antall ord: 19163

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for helse- og sosialvitenskap
Institutt for helse-, sosial og velferdsfag
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2022 Martine Gjæver Pedersen

Denne avhandlingen representerer 30 studiepoeng

Sammendrag

Bakgrunn: Studien ser på ungdoms opplevelser av reell medvirkning gjennom deltakelse i ungdomsråd. Ungdoms rett til medvirkning er forankret i FNs konvensjon om barns rettigheter. Til tross for den lovfestede retten for medvirkning viser dagens kunnskapsstatus at det er rom for å diskutere hvilke forventninger vi har til ungdoms medvirkning og hvordan ungdom faktisk opplever at de har medvirkning i sine liv.

Formål: Formålet med studien er økt kunnskap om ungdomsråd som arena for mulighet til deltakelse og medvirkning i lokalsamfunnet, samt hvordan deltakelse i rådet kan skape engasjement og motivasjon videre deltakelse som medborgere i samfunnet. Studiens problemstilling er: *"Hvordan kan deltakelse i ungdomsrådene bidra til at ungdommene i Numedal opplever reell medvirkning?"*

Metode: Problemstillingen er undersøkt og besvart gjennom en kvalitativ tilnærming. Innsamling av data foregikk gjennom fire semi-strukturerte dybdeintervjuer med ungdommer fra tre forskjellige ungdomsråd. Datamaterialet ble analysert med tematisk analyse som metode, slik Braun & Clarke (2022) beskriver den.

Funn: Ungdommene i studien legger vekt på det å ha fått til noe, ha innflytelse og å være betydningsfull for andre når de skulle beskrive sine opplevelser med medvirkning. Gjennom deltakelse i ungdomsrådet opplevde de medvirkning ved at de fikk mulighet til å være med å bestemme, eller være med i starten av en prosess. Medvirkning trengte ikke nødvendigvis bety at det ble akkurat som ungdommene ønsket, men at de fikk si sin mening og at meningen deres ble anerkjent. Mye av motivasjonen til å delta handlet om tilhørighet, fellesskap og gode relasjoner. Noen av sakene som skulle gjennomgås i ungdomsrådet opplevdes tidkrevende og vanskelige å forstå. Dette skapte lite engasjement og det var vanskelig å komme med sine synspunkter når de ikke forsto hva de skulle mene noe om. Ungdommenes savnet mer informasjon om politiske prosesser og begrunnelser for beslutninger som ble tatt av politikerne. Ungdommenes mestringsopplevelser var forbundet med følelsen av å være betydningsfull og å få til ting som var til glede for andre. Videre ga det mestringsfølelse å kunne bidra til å hjelpe andre ved å bruke sin stemme og at jobben de gjorde i ungdomsrådet ble anerkjent.

Konklusjon: Medvirkning innebærer opplevelse av deltakelse og innflytelse, noe ungdommene gis mulighet til gjennom ungdomsrådet som politisk kanal. For at ungdomsrådene skal bidra til reell medvirkning må ungdom anerkjennes som lærende medborgere med mulighet for innflytelse og

deltakelse i sitt lokalmiljø. For å oppmuntre til videre deltagelse i samfunnet må ungdommenes tro på evne til innflytelse styrkes, og ungdom må oppleve at politisk engasjement faktisk gir dem mulighet til medvirkning i samfunnet.

Nøkkelord: ungdom, ungdomsråd, medvirkning, deltagelse, medborgerskap, mestring, mestringstro, politisk mestringstro, anerkjennelse.

Abstract

Background: This study looks at adolescents' experiences with influence through participation in youth councils. Children's rights to give their opinions freely on issues that affect them are stated in the United Nation Convention on the Rights of the Child. Despite this statutory right, previous research shows that there is a gap between our expectations on youth participation and how adolescents really experience influence in the political system and that youth participation requires discussion.

Purpose: The aim of this study is to explore and understand the function of youth council as an arena where adolescents are given the opportunity to participate and have an influence in the local community. Further on, how participation in the youth councils motivates adolescents to engage as citizens in the society. To investigate this, the following research question is used: "*How do participation in youth councils contribute to the experience of real participation among adolescents in Numedal?*"

Method: The research question is investigated and answered through a qualitative approach on the study. The empirical material was collected through four semi-structured in-depth interviews of adolescents in three youth councils in Numedal. The empirical material was analyzed by using thematic analysis, as described by Braun & Clarke (2022).

Results: The adolescents interviewed in this study emphasizes the feeling of having an influence and have a significant meaning for someone else, when describing their experience with participation. Through their participation in the youth councils, they experienced real influence through the opportunity of taking part in decisions and making changes. Having the opportunity to share their opinion, and experience of their opinions being recognized by the local politicians was important when talking about participation. Participation did not necessarily mean that the outcome of a case had to be in their favor. Being a part of the community, strong relationships with peers and sense of belonging were strong motivational factors for being involved with political participation. Some of the cases in the youth council were experienced as time consuming and difficult to understand because of the language that were used. When the members of the council didn't understand some of the cases they were proceeding, it also made it difficult for the members to make their opinion and engage in the particular case. The members of the youth council wanted more information about political processes and decision making in the local community. The mastery experiences of the adolescents in this study were connected to the feeling of having

significant meaning in others' lives, having an impact in the society by using their voice, and feeling that their opinions were being recognized and appreciated.

Conclusion: Real participation includes the experience of influence, which the adolescents were given the opportunity to, through their participation in the youth council. For the youth councils to contribute to real participation, adolescents need to be recognized as learning citizens with opportunities to influence and participate in their local communities. To encourage further participation in society, adolescents must believe in their capacity to influence the political system, and they must experience that their political engagement have an impact on the society.

Key words: adolescents, youth councils, participation, influence, citizenship, self-efficacy, political efficacy, recognition.

Forord

Da var to år som master-student ved Universitetet i Sør-Norge over. Det har vært to fine, spennende og lærerike år. Arbeidet med denne masteroppgaven har vært en lærerik prosess som har bragt meg mye ny kunnskap, refleksjon og tanker, men også en del frustrasjon. Når jeg nå skal levere er det med skrekkblandet fryd og stor mestringsfølelse over at jeg klarte å komme i mål.

Først og fremst vil jeg rette en stor takk til ungdommene som deltok i studien. Uten dere hadde det ikke blitt noen oppgave. Jeg er veldig takknemlig for at dere, i en travel hverdag, tok dere tid til intervju og at dere villig delte deres tanker og erfaringer om ungdomsråd og medvirkning. Jeg vil i den forbindelse også takke Nadine Mielke for nyttige tips, engasjement og tilrettelegging i planleggingen og arbeidet med oppgaven.

Tusen takk til veilederen min Randi Semb. Tilbakemeldingene, tipsene og kommentarene jeg har fått av deg underveis i prosessen har vært til stor nytte. Jeg har satt stor pris på dine faglige innspill, i tillegg til støtten jeg har fått utover det faglige i arbeidet med oppgaven.

En stor takk til pappa for hjelp med korrekturlesning, spesielt i arbeidet med denne oppgaven, men også ved alle andre eksamener og oppgaver i løpet av de siste to årene.

Til slutt vil jeg takke samboeren min, Øistein for støtte og tålmodighet i løpet av studietiden, og spesielt den siste tiden av skriveprosessen hvor det ikke har vært tid til så mye annet.

Kongsberg, 16.05.22

Martine Gjæver Pedersen

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	9
1.1	<i>Bakgrunn</i>	10
1.1.1	Ungdomsråd.....	10
1.1.2	Tidligere forskning på området.....	11
1.2	<i>Problemstilling</i>	13
1.3	<i>Disposisjon</i>	13
2	Teori	14
2.1	<i>Medvirkning</i>	14
2.1.1	Om medvirkning.....	14
2.1.2	«Ladder of youth participation»	14
2.1.3	Makt.....	15
2.1.4	Autonomi	15
2.1.5	Anerkjennelse	16
2.1.6	Sosial kapital	16
2.2	<i>Mestring</i>	17
2.2.1	Om mestring	17
2.2.2	Mestringstro	17
2.2.3	Politisk mestringstro	17
2.3	<i>Ungdom og medborgerskap</i>	18
3	Metode.....	21
3.1	<i>Kvalitativ metode</i>	21
3.2	<i>Vitenskapsteori</i>	21
3.3	<i>Forberedelse og utvalg</i>	22
3.4	<i>Gjennomføring</i>	23
3.5	<i>Transkribering</i>	24
3.6	<i>Analyse</i>	25
3.7	<i>Forskningsetikk</i>	26
3.8	<i>Metoderefleksjon</i>	27
3.8.1	Pålitelighet	27
3.8.2	Gyldighet.....	28
3.8.3	Overførbarhet	29
4	Presentasjon av funn	31
4.1	<i>Medvirkning i ungdomsrådet</i>	31
4.1.1	Ungdomsrådet som plattform for innflytelse	31
4.1.2	Fellesskap og støtte	32
4.1.3	Diskusjon og samarbeid	33
4.1.4	Medvirkning og rekruttering.....	35
4.2	<i>Eksterne forhold som påvirker medvirkning</i>	36
4.2.1	Tunge saker	36
4.2.2	Lite informasjon om prosessen.....	36
4.2.3	Tilrettelegging	37
4.2.4	Økonomiske midler	38

4.3	<i>Opplevelse av mestring</i>	38
5	Diskusjon	40
5.1	<i>Tilhørighet, fellesskap og autonomi</i>	40
5.2	<i>Anerkjennelse, deltakelse og innflytelse</i>	41
5.3	<i>Reell medvirkning eller innflytelse på de voksnes premisser?</i>	42
5.1	<i>Struktur</i>	45
5.1	<i>Rekruttering og representasjon</i>	46
5.1	<i>Mestring og medvirkning</i>	47
5.2	<i>Politisk mestringstro</i>	48
5.3	<i>Implikasjoner for videre praksis</i>	49
6	Avslutning	52
7	Litteraturliste	54
8	Vedlegg 1: Intervjuguide	59
9	Vedlegg 2: Informasjonsskriv med samtykkeskjema	60
10	Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD	62

1 Innledning

Barn og ungdoms rett til deltakelse og medvirkning i sine liv er forankret i FNs barnekonvensjon og inkorporert i flere norske lover, blant annet Plan- og bygningsloven og Kommuneloven.

Medvirkning og meningsfull deltakelse for barn og ungdom innebærer at det eksisterer muligheter og arenaer for å bli involvert i beslutninger som angår dem, både på individnivå og på samfunnsnivå. På samfunnsnivå kan en si at arenaer for medvirkning handler om at barn og ungdom får mulighet til å påvirke beslutninger i nærmiljøet sitt. Fordi kommunene er sentrale demokratiske organer, har de også en svært viktig oppgave med å inkludere ungdom i lokalsamfunnet gjennom å sikre ungdom gode medvirkningstiltak. Ungdomsråd i kommunen har derfor en viktig funksjon som et talerør for ungdom (Sletterød et al., 2014).

Folkehelseprogrammet er utviklet gjennom et samarbeid mellom KS og Helse- og omsorgsdepartementet, og er satsning i kommunene over en tiårs periode. Gjennom å skape helsefremmende lokalsamfunn er målet med programmet for folkehelse å fremme livskvalitet i befolkningen (KS, 2018). I Numedal er målsetningen at kommunene skal ha fokus på livsmestring, trivsel og god helse for barn og unge i Numedal. Aktiviteter som er i folkehelseprogrammet utvikles gjennom hele programforløpet. En av aktivitetene i folkehelseprogrammet i Numedal er «Ung i Numedal», som er arbeidet med ungdomsråd i de tre numedalskommunene. Tiltaket «Ung i Numedal» skal legge til rette for reell medvirkning for ungdom i Numedal, med mål om å skape en felles arena hvor ungdom kan møtes, skape tilhørighet og stimulere til stedsutvikling av tre distriktskommuner. Gjennom ungdomsrådene har kommunene som mål å gi unge en stemme og reell medvirkning gjennom å involvere ungdom der beslutninger tas, og gi de ansvar. Videre ønsker kommunene å øke fokus på unge hos de voksne politikerne, og at politikerne skal ta de unge med i samfunnsutvikling og snakke så ungdom forstår. «Ung i Numedal» legger vekt på at ungdom skal være med på å forme fremtiden i eget lokalsamfunn og er opptatt av at alle saker derfor angår ungdom (Flesberg Kommune, u.å.)

I denne masteroppgaven vil jeg se nærmere på hvilke opplevelser ungdom i ungdomsrådene i Numedal har med medvirkning, samt hvilke mestringsopplevelser de har gjennom sin deltakelse. Temaet er relevant for fagfeltet samfunn og helse da ungdomsrådet kan bidra til at deltakerne opplever mestring gjennom å medvirke og kanskje velger å engasjere seg videre som medborgere gjennom medvirkning i lokalsamfunnet. Videre er temaet relevant for studieretningen psykisk helse- og rusarbeid da det overordnede målet til folkehelseprogrammets er å fremme livsmestring og god psykisk helse for målgruppen barn og ungdom. Ungdomsrådet kan være en møteplass hvor

ungdommene kan oppleve mestring og følelse av tilhørighet, som videre vil kunne bidra til god psykisk helse og livsmestring (Flesberg Kommune, u.å.).

1.1 Bakgrunn

1.1.1 Ungdomsråd

Ungdomsrådet har som hensikt å være ungdommenes talerør overfor kommunen og fylkeskommunens politikere og beslutningstakere. Ungdomsrådet skal være rådgivende for disse, og skal representere kommunen og fylkets ungdommer, samt deres interesser. Ungdommene i ungdomsrådet er valgt for å representere ungdommene i sin kommune og rådet skal uttale seg på vegne av alle ungdommer. I følge Bufdirs veileder for ungdomsråd (2021) bør rådet sørge for at det har kontakt med ungdommer fra ulike grupper og legge til rette for møteplasser hvor ungdommene i kommunen kan komme med innspill. En av ungdomsrådets hovedoppgaver er å gjøre seg godt kjent med saker som ungdom i kommunen er opptatt av, og videre behandle disse sakene i ungdomsrådsmøtene. Ungdomsrådet kan også arrangere samlinger for ungdommene i kommunen, holde innlegg i forskjellige sammenhenger og forsøke å påvirke politikerne gjennom å uttale seg og fremme saker i media (Bufdir, 2021).

Ungdomsrådet kan fremme egne saker overfor kommunen eller fylket, og har rett til å uttale seg i alle saker som omhandler ungdom. Det er opp til ungdomsrådet og avgjøre hvorvidt de skal uttale seg om saker fra fylkeskommunen og kommunen, da dette er en rett og ikke en plikt. Disse sakene kan for eksempel omhandle skole, kollektivtransport, kultur og fritid, miljø, arealplanlegging og kommunens økonomiplan og årsbudsjett. Ungdomsrådets hovedfunksjon er å gi råd, slik at fylkesting eller kommunestyret har et bedre grunnlag for beslutninger. Kommunestyret skal vite hva ungdomsrådet mener før de fatter beslutning i en sak som angår dem. Kommunestyret kan i tillegg delegerer vedtakskompetanse slik at ungdomsrådet får myndighet til å bestemme hvordan de skal bruke penger. Dette kan for eksempel være beslutninger som handler om hvilke organisasjoner eller arrangement som skal få økonomisk støtte (Bufdir, 2021).

Ungdomsrådets koordinator skal legge til rette for at rådet kan utføre arbeidet sitt på en god måte. Koordinatoren skal følge opp rådet og medlemmene, samt tilrettelegge for møtevirkosomhet. Koordinatoren skal dessuten tilrettelegge for at ungdommene i rådet opplever mestring i jobben de gjør som representanter, og hjelpe ungdommene med å komme frem til løsninger selv. Koordinatorens oppgaver er ikke beskrevet i kommuneloven, og det er derfor opp til den enkelte kommunen hva rollen til koordinatoren skal innebære og hvilke oppgaver han eller hun skal ha. I

Bufdirs veileder (2021) foreslår det en rekke oppgaver som stillingen til koordinatoren bør innebære. Blant disse er å ha ansvar for drift, oppfølging og veiledning av ungdomsrådet. Koordinatoren skal rapportere til kommunestyret og være bindeleddet mellom ungdomsrådet og politikerne. Koordinatoren kan i tillegg ha budsjettansvar og velge ut saker som ungdomsrådet skal behandle.

1.1.2 Tidligere forskning på området

Ungdom har rett til medvirkning og rett til å bli hørt i saker som angår dem selv, som individ og som gruppe. Dette er forankret i FN's konvensjon om barns rettigheter artikkel 12. Fordi ungdomsråd fungerer som ungdommenes talerør overfor de som fattet beslutninger, spiller ungdomsrådet en viktig rolle for kommunene i å oppfylle forpliktelsene de har til Norges lover og FN's barnekonvensjon. Ungdomsrådene skal gi ungdom mulighet til innflytelse over politiske beslutninger som angår hverdagen og nærmiljøet deres (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006) Alle kommuner skal opprette et ungdomsråd eller et annet medvirkningsorgan for ungdom, og alle saker som angår ungdom skal presenteres for ungdomsrådet. Dette følger av Kommuneloven §5-12 (Kommuneloven, 2018; Regjeringen.no, 2020).

I følge Plan- og bygningsloven §5-1 har kommunen også et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra barn og unge (Plan- og bygningsloven, 2008). Barn og unge skal få komme med innspill og skal få si sin mening i utviklingen av deres lokalmiljø. De skal erfare at de blir tatt på alvor når de bruker stemmen sin, og ha muligheten til å påvirke sin hverdag. Når barn og ungdom blir tatt aktivt med i utviklingen av nærmiljøet, gir det eierfølelse, som kan føre til at de også tar bedre vare på det (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021).

Grunnlaget for en diskusjon om ungdom og medvirkning er erkjennelsen av at ungdom er handlende individer som utøver aktørskap (Backe-Hansen, 2016). Backe-Hansen (2016, s. 38) beskriver aktørskap som «evnen til å handle selvstendig og ta avgjørelser på fritt grunnlag, gjerne for å oppnå en ønsket målsetning», og hevder at det kan argumenteres for at ungdom ikke oppnår medborgerskap uten medvirkning og deltakelse, og at opplevelsen av medvirkning er avgjørende for å lære medborgerskap (Backe-Hansen, 2016).

Hasle (2020) peker på at det ikke er nok å forstå ungdoms muligheter for reell medvirkning gjennom et individuelt rettighetsperspektiv, og at det eksisterer et gap mellom hvilke forventninger vi har til ungdoms medvirkning og hvordan ungdom faktisk opplever og erfarer at de medvirker på de ulike arenaene i deres liv. FNs barnekomité påpeker i en kommentar til Barnekonvensjonens

artikkel 12 at ungdoms deltakelse kan forsås som prosesser som omfatter dialog og utveksling av informasjon mellom ungdom og voksne. Denne dialogen er basert på gjensidig respekt, og har som hensikt å lære ungdom hvordan deres og de voksnes synspunkter blir tatt med i en vurdering og er med på å påvirke prosessens utfall (Backe-Hansen 2011, i (Hasle, 2020)). I tillegg til at det er en grunnleggende rettighet for ungdom innebærer deltakelse også prosesser, etiske forpliktelser, og relasjoner (Hasle, 2020).

I en evaluering av Plan- og bygningslovens fungering som rammeverk for blant annet kommunal planlegging fremkommer det at flere kommuner i Norge har ansatt en representant for barn og ungdom. I hvor stor grad barn og unge tar del i avgjørelser og planleggingen i kommunene er varierende. I følge evalueringen har det hatt en positiv effekt i kommunene å involvere barn og ungdom på en systematisk måte i planleggingsprosessene, både på sosial og personlig utvikling. Videre påpekes det at å sikre medvirkning i planleggingen er en forutsetning for at barn og ungdom får mulighet til å delta og blir anerkjent som kompetente aktører (Hanssen, 2019).

I NOU 2011: 20 «Ungdom, makt og medvirkning» presenteres det ulike dilemmaer som er knyttet til medvirkningsorganer for ungdom. En av disse er at det er en risiko for at ungdommenes medvirkning ikke er reell og at ungdommenes deltakelse skjer på de voksnes premisser. Videre vises det til funn fra studier som omhandler ungdommers opplevelse av å bli hørt, hvor de er usikre på om meningene deres faktisk resulterer i endring, til tross for at de opplever at de blir hørt. Ungdommene stiller spørsmål ved om deltakelse i ungdomsråd gir dem reell medvirkning på beslutningene som blir tatt av politikerne (NOU 2011:20).

I følge Lidén & Ødegård (2002) har ungdomsrådene begrenset myndighet i beslutninger. Dette gjelder både prosjekter som ungdommene selv har tatt initiativ til og realiseringen av politiske saker. Hvordan ungdomsrådet fungerer som en kanal for muligheten til å medvirke avhenger i stor grad av hvordan kommuneadministrasjonen og politikerne velger å bruke den (Lidén & Ødegård, 2002). Videre bli ungdomsrådet begrenset til å kun skulle ha interesse, og ta beslutninger i de sakene som angår dem. De blir dermed sett på som en egen «gruppe» som blir satt litt på utsiden av det politiske systemet, fordi de har lite innflytelse til å være med på å ta avgjørelser i saker i lokalpolitikken (Lidén & Ødegård, 2002).

1.2 Problemstilling

For å få økt forståelse og et større innblikk innenfor temaet ungdom og medvirkning har jeg utarbeidet følgende problemstilling for min masteroppgave:

Hvordan kan deltakelse i ungdomsrådene bidra til at ungdommene i Numedal opplever reell medvirkning?

Problemstillingen har jeg konkretisert med følgende forskerspørsmål:

- 1) Hvordan bidrar deltakelse i ungdomsrådene til at ungdommene opplever mestring?*
- 2) Hvilke opplevelser og erfaringer har deltakerne i ungdomsrådene med å være medvirkende representanter for ungdommene i Numedal?*

Jeg ønsker at svaret på problemstillingen skal kunne føre til en dypere forståelse om hvordan ungdomsrådet kan være en arena hvor ungdom opplever at de får mulighet til deltakelse og medvirkning i lokalsamfunnet. Svaret på problemstillingen og forskerspørsmålene vil videre kunne bidra til økt kunnskap om hvordan deltakelse i ungdomsrådet kan bidra til motivasjon og engasjement for ungdommenes videre deltakelse som medborgere i samfunnet.

1.3 Disposisjon

Kapittel 2 inneholder relevant teori for å belyse problemstillingen. Kapittel 3 presenterer metodevalg, samt analyseprosessen, forskningsetiske vurderinger og metoderefleksjon. I kapittel 4 presenterer jeg undersøkelsens funn, og kapittel 5 inneholder diskusjon av teori og funnene. Jeg vil presentere implikasjoner for videre praksis, før avslutningen i kapittel 6. Deretter følger litteraturliste og vedlegg.

2 Teori

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for litteratur som vil være relevant for å belyse min problemstilling, og som jeg vil benytte senere for å diskutere resultatene i kapittel 4. Jeg vil i dette kapittelet se medvirkning i sammenheng med «ladder of youth participation», makt, autonomi, anerkjennelse og sosial kapital. Medvirkning og mestring har mange felles trekk, men for å tydeliggjøre begrepene har jeg valgt å skille de fra hverandre i denne delen.

2.1 Medvirkning

2.1.1 Om medvirkning

I følge Olsen et al. (2019) handler medvirkning om å ha muligheten til å forandre ting til det bedre gjennom å få være med på å bestemme. Gjennom medvirkning kan man påvirke beslutninger og prioriteringer, som videre kan ha konsekvenser for andre (Olsen et al., 2019). Medvirkning regnes som en opplæring til demokrati, og når ungdom er deltaker i ungdomsråd får de lære om hvilke muligheter som finnes for å nå frem med sin mening og sitt syn, samt noe om hvordan samfunnet fungerer (Backe-Hansen, 2016).

2.1.2 «Ladder of youth participation»

«Ladder of youth participation» illustrerer ungdoms deltakelse og betingelser for deltagelse ved hjelp av åtte trinn på en stige. De tre nederste trinnene på stigen representerer ikke-deltagelse og kalles manipulasjon, ungdom som dekorasjon og medvirkning på liksom. På disse trinnene blir ungdom brukt av de voksne for å fremme sin sak eller ungdom blir gitt en stemme, men har i realiteten ingen eller få valg når det kommer til beslutningstaking. Fjerde til åttende trinn på stigen presenterer grader av ungdoms deltagelse. På det fjerde trinnet er det de voksne som styrer og tar initiativ til prosjektet. Ungdommene kan få en sak og informeres om hensikten med saken. De får en forståelse for hvorfor de må delta og intensjonen med det, men har utover dette ingen påvirkning. Fra femte til åttende trinn er ungdom mer involvert og meningene deres blir tatt på alvor i større grad (Hart, 1992; Hasle, 2020). I følge Hasle (2020) er barnekonvensjonens rettigheter oppfylt på disse trinnene gjennom at ungdom skal bli hørt og skal få gi uttrykk for sine synspunkt. På trinn nummer seks er det fortsatt de voksne som har tatt initiativ til prosjektet, men ansvaret for beslutningstaking er i fellesskap med ungdommene, mens på det sjuende trinnet er det ungdommene selv som har tatt initiativ og gjennomført prosjektet. Trinn nummer åtte innebærer medbestemmelse på prosjekter som ungdommene har tatt initiativ til selv, men hvor beslutningen deles med de voksne.

2.1.3 Makt

Makt kan sees på som dynamisk, i den forstand av at makt både kan dreie seg om individuell eller sosial endring, og kan opprettholde mønstre av selv-regulering eller dominans over andre. I følge Tew (2006) dreier makt seg om sosiale forhold som enten kan åpne opp for eller forhindre muligheter for et individ eller en gruppe, og at disse mulighetene inkluderer alt fra tilgang på ressurser og sosial eller økonomisk deltakelse, til utvikling av personlig identitet og personlige evner, uttrykke behov, tanker og følelser og relasjoner til andre. Tew (2006) trekker frem uttrykket *makt sammen med* som en mer effektiv måte å utøve makt på gjennom å skape endring og utvikling ved å knytte forbindelser med andre og bygge nettverk preget av gjensidighet. For mange vil den gjensidige og koordinerte utøvelsen av *makt sammen med* potensielt ha større påvirkning enn den isolerte og konkurrerende *makt over*. *Makt sammen med* dreier seg videre om kollektiv handling, felles opplevelser og gjensidig støtte i møte med for eksempel en undertrykkende makt eller autoritet (Tew, 2006).

Ødegård (2011) skiller mellom institusjonell og individuell makt når vi skal forstå makt knyttet til politisk deltakelse og medborgerskap. Institusjonell makt handler om ungdoms makt gjennom organisert medlemskap, mens individuell makt dreier seg om mulighetene enkeltindividet har som samfunnsborgere for innflytelse og makt (Ødegård, 2011)

2.1.4 Autonomi

Autonomi dreier seg om å kunne handle som man vil og opplevelsen av å være fri. Ungdom er i stadig endring, de utsettes for massivt press og er i en prosess hvor de søker seg bort for å unndra seg andres kontroll, med ønske om å skape seg et eget frirom og å være autonom. Engelstad og Ødegård (2003a) tolker selvstendighet og disiplinering i lys av frihet, og skiller mellom en negativ og en positiv form for frihet. Den negative formen dreier seg om å være fri fra bånd og sperrer, mens det positive handler om mulighetene for å oppnå gode resultater gjennom å samarbeide med andre. I følge Engelstad og Ødegård (2003a) må man utvikle positiv frihet for å bli oppdratt til selvstendighet. For å kunne oppnå forståelse av vilkårene for samarbeid med andre, hvordan man er avhengig av andre for å få muligheter selv, samt fordelene av å stå sammen for å oppnå felles mål trenger man også opplæring i å ta de andres perspektiv. Det er dette Engelstad og Ødegård (2003a) kaller disiplinering. «Autonomi betyr ikke fraværet av ytre autoritet, men at det å være underordnet en gitt autoritet oppleves som fornuftig og legitimt» (Engelstad & Ødegård, 2003a, s. 13)

Fordi Norge gjennom ratifisering av FNs barnekonvensjon har forpliktet seg til ungdoms rett til medvirkning, er ungdom i en posisjon hvor de har krav på autonomi, og til å påvirke og delta i saker som angår dem (Backe-Hansen, 2016).

2.1.5 Anerkjennelse

Anerkjennelse defineres som en bekreftelse på de positive egenskapene hos en person eller en gruppe (Honneth et al., 2003). I følge Hasle (2020) er anerkjennelse et selvsagt begrep når det snakkes om ungdom og deltakelse. Ungdom er sentrale og kompetente aktører i eget liv og skal anerkjennes som nettopp dette. Ungdoms deltakelse skal ikke bare anerkjennes som en rettighet ungdom har, men deltakelsen skal anerkjennes gjennom handlinger, slik at ungdom faktisk erfarer dette som anerkjennelse. Det betyr ikke at ungdoms forslag nødvendigvis blir realisert, men at forslagene deres blir realitetsbehandlet er en nødvendighet. Fordi anerkjennelse er en vesentlig del av utviklingen av ungdoms selvbylde, regnes det som svært viktig at vi opplever å bli anerkjent på ulikt vis i forskjellige settinger (Hasle, 2020). Honneth et al. (2003) skiller mellom tre ulike former for anerkjennelse som erfares på tre ulike områder. Dette er rettigheter på det juridiske feltet, solidaritet i det sosiale fellesskapet og kjærlighet i familiesfæren. Anerkjennelse knyttet til rettighetene på det juridiske området dreier seg om likhet som rettighetsbærere, på den måten at man anerkjennes som moralsk tilregnelig på samme nivå som andre medlemmer av samfunnet. Solidaritet i det større sosiale fellesskapet handler om den anerkjennelsen vi erfarer i fellesskapet på bakgrunn av egenskapene vi har, hvem vi er og hvordan vi bidrar i de fellesskapene vi er deltaker i (Hasle, 2020).

2.1.6 Sosial kapital

Sosial kapital handler om sammenhenger mellom individ og samfunn, og regnes som tilgang på ressurser og deltakelse i nettverk på forskjellige nivåer. Haug & Hoverak (2009) presenterer tre dimensjoner av sosial kapital. Den strukturelle dimensjonen dreier seg om tilgjengelige aktører og mønstre i relasjonene. Den relasjonelle innebærer relasjonenes kvaliteter, som vennskap eller forpliktelser. Den kognitive dreier seg om felles koder, normer og fellesskap. Sosial kapital fremmer samarbeid og handlinger til det beste for fellesskapet og innebærer at siviles engasjement får betydning for stabiliteten i økonomi og politikk på nasjonalt nivå. At man deltar i organisasjoner, foreninger og lag er med på å styrke utviklingen av sosial kapital. Når personer deltar og samarbeider om noe i lokalsamfunnet blir tillit og nettverk styrket, noe som videre fører til større interesse og handling for samfunnsengasjement. Fordi sosial kapital dreier seg om tilgang på ressurser og nettverk, er sosial kapital i stor grad knyttet til de arenaene hvor ungdom deltar. Hvilke

muligheter og ressurser ungdom har vil ha stor betydning for hvordan de opplever tillit og forpliktelse til medvirkning. Deltakelse i fellesskapet vil bidra til å fremme ungdoms trivsel, utvikling og sosiale kapital. For å medvirke må ungdom ofte dele sine meninger gjennom andre, som organisasjoner styrt av voksne eller gjennom politikerne, politiske ungdomspartier eller ungdomsråd (Haug & Horverak, 2009). Haug & Hoverak (2009, s. 85) hevder at «det å delta i politiske fora i seg selv vil utvide ungdoms sosiale felt og dermed øke deres sosiale kapital».

2.2 Mestring

2.2.1 Om mestring

Innenfor psykologien blir mestring ofte definert som vellykket håndtering av stressende opplevelser. I følge Helsedirektoratet (2017) kan mestring også handle om den enkeltes evne til å kunne tilpasse seg nye situasjoner, og evnen til å endre eller påvirke en situasjon som har oppstått. Mestring handler om opplevelsen av å ha kontroll over eget liv og evnene til å møte de utfordringene som kommer. God mestring i en situasjon innebærer at man er tilpasningsdyktig og er i stand til å kunne skille på hva en må leve med og hva man kan være med på å endre. Det handler om å ha en positiv forventning til hvordan en vil møte utfordringer. Mestring trenger ikke bare være en respons på en ytre stressfaktor, men kan også være resultatet av stressfaktorer som en selv har oppsøkt, med hensikt om personlig utvikling gjennom å utfordre seg selv (Helsedirektoratet, 2017)

2.2.2 Mestringstro

Mestringstro handler om hvordan en selv vurderer egne evner og hvordan man visualiserer resultatet av en situasjon ut ifra hvordan man selv tror at man kommer til å takle situasjonen (Bandura, 1997). Videre hvordan man vurderer hvor godt man er i stand til å planlegge og gjennomføre handlinger eller oppgaver i visse situasjoner. Det kan dreie seg om hvilke forventninger man har til å kunne utføre bestemte oppgaver og har betydning for hvordan man oppfatter ulike situasjoner og hvordan man møter nye oppgaver, gjennom følelser, motivasjon, tankemønster og atferd. Dersom man har høy mestringstro vil man kanskje se på nye oppgaver som utfordringer og muligheter, mens lav mestringstro vil kanskje føre til at nye oppgaver virker uoverkommelige (Skaalvik & Skaalvik, 2018).

2.2.3 Politisk mestringstro

Politisk mestringstro beskrives som troen på at politisk endring er mulig og at vi har mulighet til å påvirke endring gjennom bevisst handling. Politisk mestringstro anses for å være avgjørende for politisk handling hos ungdom. En følelse av politisk mestringstro forbinder personlig motivasjon,

valg og verdier til politisk handling. Utviklingen av politisk mestringstro innebærer å utvikle selvtillit og tro på at en forstår det politiske systemet, og en følelse av at de valgene og handlingene en gjør i hverdagen har betydning, og kan være et meningsfullt bidrag til å oppnå politiske mål. Opplevelsen av politisk mestringstro innebærer en følelse av politisk autonomi, ferdighet og mot til å handle på en måte som tydeliggjør støtte eller kritikk, og utfordrer nåværende politiske retningslinjer og lederskap. En del av politisk mestringstro er overbevisningen om det ikke bare er politikerne og ekspertenes handlinger som har betydning for demokratiet, men at også ens egne og andres politiske standpunkt og handlinger har betydning. Når man møter en utfordrende situasjon, vil de med sterk mestringstro vise større analytisk tenkning og forbli fokusert på målene sine, mens de med svakere mestringstro ofte vil føle seg forvirret eller overveldet, og senke sine ambisjoner. De med sterk politisk mestringstro kan visualisere et vellykket resultat, som videre engasjerer og motiverer til handling. Når man får tro på sine politiske ferdigheter, er det også større sannsynlighet for at man opplever politikk som viktig og relevant for sitt eget liv (Beaumont, 2010). I det politiske systemet vil veien til å oppnå mestringstro innebære å gi ungdom muligheten til å bli dyktige og selvsikre aktører i det offentlige rom gjennom veiledede praktiske erfaringer (Bandura, 1997). En måte å utvikle politisk mestringstro er gjennom rollemodeller og gjennom observasjon, samhandling med og etterligne personer som er erfarne og involvert i politikken. Mestringstro trenger ikke alltid innebære at vi selv har ferdighetene, men at vi blir påvirket gjennom å observere andre som jevnaldrende, foreldre eller lærere (Beaumont, 2010). Beaumont (2010) hevder at rollemodellene som har størst innvirkning på oss, ikke nødvendigvis er de som har mest suksess innenfor politikken, men de vi kan identifisere oss med. Med andre ord vil det å se personer vi identifiserer oss med jobbe mot politiske mål, gjøre feil, tilpasse strategier, utvikle ferdigheter og oppnå suksess gjennom arbeid over tid få oss til å tro at vi også har de samme evnene.

2.3 Ungdom og medborgerskap

Medborgerskap dreier seg om rettigheter og plikter som borgerne har i en nasjon, et sivilsamfunn og politisk fellesskap. Medborgerskap har både en juridisk og en sosial dimensjon. Den juridiske handler om det formelle forholdet mellom individ og stat, og hvordan man som borger av et land har visse rettigheter og plikter å forholde seg til. Det sosiale aspektet ved medborgerskap dreier seg om det å være en del av et samfunn og hvordan den enkelte praktiserer og oppfatter dette gjennom tillit, tilhørighet og deltakelse. Politisk deltakelse hos ungdom dreier seg om hvordan ungdom deltar i kollektive handlinger, som ungdomsråd, for å påvirke samfunnsutvikling. Som medborgere har ungdom rett til å delta, og gjennom deltakelsen bekrefter de også sitt medborgerskap (Engelstad & Ødegård, 2003b). Medborgerskap dreier seg om å ha like muligheter til å kunne delta i utformingen

av samfunnet og rammebetingelsene som påvirker mulighetene for å delta. En forutsetning for at borgere skal ha reell mulighet til å kunne ha innflytelse på beslutninger som angår dem, er at de også har ressurser som gir muligheter for deltakelse (Ødegård, 2011). Medborgerskap innebærer opplevelse av tilhørighet og å være i samspill med andre, enten i gruppe, lokalsamfunnet eller i storsamfunnet. Medborgerskap har stor betydning for ungdom på grunn av utøvelsen i relasjoner til andre, og fordi de lærer om demokrati og hva det vil si å være et samfunnsmedlem. Dette fordi ungdoms politiske identitet og opplevelse av deltakelse i demokratiet avhenger av om de regnes med som medlemmer av samfunnet og at de blir involvert når beslutninger skal tas om saker som angår både fellesskapet og den enkelte (Backe-Hansen, 2016). Videre er medvirkning positivt fordi det styrker ungdoms selvfølelse og opplevelse av anerkjennelse gjennom at de blir sett, samt at de får komme med sine meninger og tanker, og blir lyttet til av personer som har betydning for dem eller livet deres (Backe-Hansen, 2016).

I følge Wood (2017) har det, i forskning på ungdom og medborgerskap, vært mye fokus på at ungdom skal bli medborgere, noe som har ført til at faktumet om at ungdom også *er* medborgere har blitt oversett. Ungdom, som ikke er voksne, har ikke oppnådd full status som medborgere og har blitt sett på som medborgere på vent. Tidligere studier har sett på hvordan ungdom kan bli sosialisert til å bli gode medborgere gjennom rett utdanning og deltakelse i samfunnet. Dette synet på medborgerskap har blitt kritisert for å ikke fange opp opplevelsene ungdom har som medborgere og for å ha et snevert syn på medborgerskap. Barn og ungdoms som sosiale aktører har dermed blitt lite anerkjent (Wood, 2017).

Ungdoms overgang til voksenlivet kan forstås som en prosess hvor de utvikler medborgerskap på den måten at de over tid vil bli berettiget til å «ta del i» rettighetene, forpliktelsene og ansvaret som er forbundet med å være en medborger. Lister (2003) omtaler ungdom som lærende medborgere da forholdet til medborgerskap i ungdomstiden er i stadig endring. En måte å gjøre teoriene om medborgerskap om til praksis er gjennom frivillig arbeid i lokalsamfunnet. Frivillig arbeid i lokalsamfunnet er viktig for sosial deltakelse og et verdifullt bidrag til samfunnet. Videre kan det bidra til at ungdom opplever en følelse av tilhørighet, tilhørighet til lokalsamfunnet og bidra til en bedre forståelse av rettigheter og plikter de har som medborgere (Lister, 2003). I Listers (2003) studie opplevde de som deltok i frivillig arbeid at de så at det de gjorde var bra for både lokalsamfunnet og storsamfunnet, og at det var personlig tilfredsstillende. Det var en opplevelse av at det de gjorde ga muligheten til å gjøre noe med sosiale problemer, og at det de gjorde faktisk hadde en effekt. Lister (2003) skiller mellom det å være en medborger med de rettighetene det fører

med seg og det å oppføre seg som en medborger gjennom utøvelsen av handlingsfrihet som medborgerskapet gir. Begrensninger og muligheter i de økonomiske, sosiale og politiske strukturene setter føringer for forholdet mellom det å være en medborger og det å oppføre seg som en medborger. Hvordan ungdom opplever at de er representert i den voksne verden vil sannsynligvis påvirke hvordan de opplever seg selv som voksende medborgere i prosessen med å oppnå medborgerskap. Denne prosessen vil ha betydning for deres opplevelse av tilhørighet, som videre vil kunne påvirke deres deltakelse som medborgere (Lister, 2003).

Hart (2009) peker på lokalsamfunnet som betydningsfullt i forhold til at medborgerskap-verdier formes gjennom samspillet mellom medborgere. Videre er lokalsamfunnet arenaen hvor ungdom hovedsakelig utlever sitt medborgerskap. I Harts (2009) artikkel fremmes New Labours myndigheters fokus på aktivt medborgerskap, gjennom frivillig arbeid i lokalsamfunnet. Formålet med frivilligheten er at innbyggeren skal gjøre noe for hverandre fremfor at staten gjør det for dem, og lære opp innbyggerne til å ta samfunnsansvar og bli gode medborgere som bidrar produktivt til samfunnet. Frivillig arbeid omtales som kjernen av medborgerskapet. Ungdom er sjelden i betalt fulltidsjobb og har heller ikke nådd alderen hvor de er anerkjent som fullverdige medborgere. I tillegg har de ofte blitt sett på som en trussel mot medborgerskapet på grunn av stereotypiske antakelser om at ungdom er opprørske og lite interessert i fellesskapet. Fokuset har derfor i stor grad vært på å forberede dem på et voksent medborgerskap, og deres nåværende status som medborgere har i stor grad blitt ignorert. Ungdom har blitt ekskludert fra myndighetenes oppfattelse av medborgerskap, samtidig som de har blitt uglesett for deres oppførsel og deres manglende handlinger som ansvarlige medborgere. I følge Hart (2009) er spørsmål om respekt, tilhørighet og å ha en stemme avgjørende for hvordan ungdom opplever å være inkludert og deltakende i deres lokalsamfunn. Opplevelse av diskriminering og lite respekt i hverdagen gjør at de i liten grad opplever seg selv som inkludert og som verdsatte innbyggere i lokalsamfunnet. Hart (2009) peker på at hvordan ungdom blir behandlet og samhandlet med i hverdagen deres er avgjørende for hvordan de føler seg inkludert som medborgere. Å bli anerkjent, respektert og lyttet til blir sett på som viktig for både opplevelse av tilhørighet og for hvordan de velger å engasjere seg i sitt lokalmiljø. En forutsetning for at ungdom skal ønske å være politisk aktive i sitt lokalmiljø er at de i det minste har troen på at lokalsamfunnet er åpne og interesserte i det de har å si (Hart, 2009).

3 Metode

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for de metodiske valgene jeg har gjort underveis i prosessen.

3.1 Kvalitativ metode

Denne undersøkelsen har en kvalitativ tilnærming. Målet med kvalitativ forskning er å avdekke hvorfor noe skjer og å forstå hvordan vi mennesker oppfatter vår livsverden, samt våre relasjoner og hvordan de har betydning for oss. Hensikten med å velge en kvalitativ tilnærming er at jeg gjennom denne studien ønsker å samle inn data, gjennom ungdommenes personlige opplevelser og erfaringer med medvirkning, som jeg videre kan tolke meningsinnholdet i (Johannessen et al., 2016). Den kvalitative tilnærmingen tar utgangspunkt i at virkeligheten er for kompleks til å kunne reduseres til tall, og at informasjonen derfor må samles inn i form av ord, som åpner for en bredere forståelse (Jacobsen, 2015).

Undersøkelsen er bygget på en induktiv metode. Dette innebærer at man begynner å samle inn data, for å finne generelle mønstre som senere kan knyttes til teorier eller begreper. I en induktiv metode starter undersøkelsen med utgangspunkt i empirien (Johannessen et al., 2016). Jacobsen (2015) beskriver en induktiv metode som en åpen metode hvor man prøver å ha så få føringer som mulig når man skal samle inn informasjon. Informasjonen blir først strukturert og kategorisert etter at den er samlet inn. Datamaterialet blir dermed virkelighetsnært på den måten at det er de som deltar i undersøkelsen som definerer hva slags informasjon som er relevant.

3.2 Vitenskapsteori

Oppgavens vitenskapsteoretiske ståsted er fenomenologisk hermeneutisk. Fenomenologi innebærer å ta for seg forskjellige fenomener slik vi erfarer dem, og at vi får kunnskap om verden vi lever i gjennom at vi lever i den er utgangspunktet for fenomenologien (Thomassen, 2020). Målet med en fenomenologisk undersøkelse er å få innholdsrike og detaljerte beskrivelser av menneskers livserfaringer, med fokus på deres tanker, følelser og handlinger. En fenomenologisk undersøkelse av fenomenet medvirkning i ungdomsråd vil innebære å se på hvordan ungdommene i undersøkelsen selv opplever og erfarer reell medvirkning for å få et innblikk i deres perspektiv som representanter i ungdomsrådet i sin kommune. Hermeneutikken dreier seg om tolkning av intervju eller tekst for å forstå meningen som kommer til uttrykk i intervjuet eller teksten. I en hermeneutisk undersøkelse er målet å få en større forståelse av ungdommenes erfaringer og perspektiver. En

grunnleggende tanke i hermeneutikken er at vi ikke er objektive når vi undersøker noe, og at tankene, kunnskapen og forestillingene våre vil ha betydning når vi samler inn og analyserer deltakernes erfaringer. Det vil derfor være viktig å være bevisst sin egen forforståelse slik at man kan være åpen for andres syn og nye forståelser av fenomenet som undersøkes (Nielsen et al., 2021). I mitt tilfelle har jeg ikke kjennskap til ungdomsråd gjennom egen erfaring, og min forforståelse vil derfor være preget av det jeg til nå har lest av tidligere forskning og teori. Det vil derfor være viktig at jeg er bevisst hvordan dette kan påvirke min oppfatning av hvordan ungdom opplever medvirkning gjennom ungdomsråd. For å utforske meningen i fenomenet medvirkning vil dette være gjennom ungdommenes fortellinger om deres opplevelser og erfaringer med fenomenet. Tolkningen av disse fortellingene om medvirkning skjer ved at de skrives ned og at tekstene deretter gjennomgås grundig (Lindseth & Norberg, 2004).

3.3 Forberedelse og utvalg

I følge Kvale og Brinkmann (2015) er hensikten med det kvalitative forskningsintervjuet å få en større forståelse for informantenes liv, sett fra deres perspektiv. Fordi intervjuet er profesjonelt innebærer det at det benyttes en bestemt metode og teknikk for utspørring, men strukturen i intervjuet ligner den dagligdagse samtalen (Kvale & Brinkmann, 2015). Det kvalitative intervjuet er godt egnet for å samle inn data om informantenes erfaringer, opplevelser og meninger om et gitt fenomen, i mitt tilfelle medvirkning. Dette grunner i at forskeren i intervjuet stiller seg åpen til det temaet eller fenomenet som undersøkes. Intervjumetoden jeg valgte å benytte meg av i undersøkelsen var individuelle intervjuer eller dybdeintervjuer. En av fordelene ved å velge individuelle intervjuer er at det fokuset er på den enkeltes opplevelser og holdninger knyttet til et bestemt tema, samt at det gir mulighet for nyanserte og inngående fortellinger om disse opplevelsene. Gjennom individuelle intervjuer kunne jeg dessuten skape et rom hvor informanten kunne få prate fritt, i tillegg til at personen ikke ville bli påvirket av andres svar (Nielsen et al., 2021).

Med utgangspunkt i at jeg var interessert i å få tak i ungdommenes egne opplevelser og erfaringer med medvirkning valgte jeg å benytte meg av et semi-strukturert intervju. På denne måten er samtalen verken basert på et lukket spørreskjema eller en åpen samtale. Det semi-strukturerte intervjuet søker å hente inn informantenes beskrivelser av deres livsverden, med spesielt fokus på tolkningene deres av meningen med fenomenet. Intervjuet baserer seg på en intervjuguide, som dekker aktuelle temaer eller forslag til spørsmål. Samtidig er det åpenhet for endring i rekkefølgen av spørsmålene og hvordan de formuleres. Forskeren kan dermed følge informantenes svar og

styres av historiene de forteller (Kvale & Brinkmann, 2015). I januar, da jeg hadde utarbeidet en intervjuguide, sendte jeg inn meldeskjema for personvernopplysninger til Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Fordi målet med den kvalitative undersøkelsen er å få fyldige beskrivelser og samle mest mulig kunnskap om fenomenet, har rekruttering av informanter også et klart mål. Dette kalles strategisk utvelgelse og innebærer at forskeren til å begynne med bestemmer seg for aktuell målgruppe for å samle nødvendig data, og deretter å velge ut personer fra målgruppen (Johannessen et al., 2016). I mitt tilfelle var målgruppen ungdommer som er med i ungdomsrådene i Numedal. Fordi jeg ikke kjente til ungdomsrådene fra tidligere forhørte jeg med folkehelsekoordinatoren i en av kommunene som er engasjert i «Ung i Numedal» etter at jeg hadde fått studien min godkjent etter vurdering hos NSD (vedlegg 3). I mailen til folkehelsekoordinator la jeg ved informasjonsskriv og samtykkeskjema (vedlegg 2), som videre kunne formidles til informantene. Deretter ble jeg satt i kontakt med aktuelle intervjuobjekter fra de forskjellige ungdomsrådene. Johannessen et al. (2016) kaller dette for snøballmetoden hvor informantene rekrutteres ved at man tar kontakt med personer som kan mye om temaet, og som igjen kan vise til andre informanter.

På grunn av oppgavens begrensning i omfang ønsket jeg å intervju 4-5 personer, med fokus på kvaliteten av både datamaterialet og analysen fremfor mengden av datamateriale (Nielsen et al., 2021). Tidspunktet for intervjuene ble avtalt på ettermiddagen etter skoletid, på dager som passet ungdommene. Utvalget i undersøkelsen bestod av jenter og gutter i alderen 14 til 19 år. Alle ungdomsrådene i de tre kommunene i Numedal var representert. På grunn av at det nylig hadde vært utskiftning i ungdomsrådenes medlemmer, var to av informantene tidligere medlemmer. Alle informantene hadde vært med i ungdomsrådet i 2 år eller mer.

3.4 Gjennomføring

På grunn av sykdom og daværende restriksjoner knyttet til Covid-19 viruset ble ett av intervjuene tatt via Teams. Intervjuet fungerte på samme måte som ansikt-til-ansikt intervjuene, men med begrensninger i det dynamiske samspillet fordi vi ikke var i samme rom. En ulempe ved å bruke Teams som intervjuform er at det er en risiko for at internettforbindelsen ikke er optimal, og dermed går utover lyd- og bildekvalitet eller at intervjuet blir avbrutt. Videre kan det å gjennomføre intervjuet hjemme medføre større fare for forstyrrelser eller uro i omgivelsene (Nielsen et al., 2021). De resterende intervjuene ble gjennomført ansikt-til-ansikt. Denne intervjuformen ga mulighet for at jeg kunne understøtte samtalen gjennom ikke-verbal kommunikasjon, for eksempel gjennom

bekreftende nikk eller øyekontakt. Ved at jeg var tilstedeværende i intervjuet kunne jeg i større grad gjennom kommunikasjon og kroppsspråk bidra til en trygg atmosfære som oppmuntret til videre samtale (Nielsen et al., 2021).

Jeg innledet intervjuene med å presentere meg selv og oppgaven, samt studiens formål og problemstilling. Videre fortalte jeg at jeg var interessert i å høre om deres opplevelser og erfaringer med medvirkning som representanter for ungdommene i Numedal. Det var viktig for meg å presisere at det ikke var noen svar som var «rett» eller «feil» da det var de som deltakere i ungdomsrådene som var ekspertene på området (Kvale & Brinkmann, 2015). Før jeg begynte med temaene og spørsmålene fra intervjuguiden gikk jeg gjennom informasjonsskrivet og samtykkeskjemaet (vedlegg 2), til tross for at de hadde fått det tilsendt på forhånd. Grunnen til dette var at jeg var usikker på hvor mye de hadde sett på informasjonsskrivet på egenhånd, og ville forsikre meg at de var innforstått med innholdet og hva de samtykket til.

Under intervjuet brukte jeg intervjuguiden jeg hadde utarbeidet som hjelpemiddel, på den måten hadde jeg et overblikk over tema, samtidig som jeg forsikret meg om at de sentrale spørsmålene ble stilt. I tillegg til de overordnede spørsmålene i intervjuguiden hadde jeg skrevet ned noen forslag til oppfølgende spørsmål, som «kan du si mer om det?» eller «har du noen eksempler på det?», som kunne gi meg mer utfyllende og detaljerte beskrivelser av opplevelsene og erfaringene informantene hadde (Nielsen et al., 2021).

Det første intervjuet varte ca. 45 minutter, mens de tre andre varte 1 time. Etter hvert intervju skrev jeg refleksjonsnotat. Refleksjonsnotatene inneholdt mine tanker rundt forberedelser, tidsbruk og hvordan jeg brukte intervjuguiden, samt andre forhold som kunne ha påvirket intervjuets kvalitet. Dette brukte jeg i forberedelsen av neste intervju og jeg opplevde det som svært nyttig i prosessen.

3.5 Transkribering

For å dokumentere intervjuet gjorde jeg lydopptak via diktafon, og tok i bruk UiO Nettskjema. Nettskjema er en sikker løsning for innsamling av data til forskning via nett (UiO, u.å.). Ved å bruke lydopptak kunne jeg konsentrere meg fullt og helt om intervjuet og dynamikken i samtalen. Opptakene ble direkte overført og lagret i Nettskjema. Da jeg var ferdig med intervjuene, hørte jeg gjennom opptakene, før jeg transkriberte dem til skriftlig form. Ved transkribering av intervjuene blir samtalene strukturert fra muntlig form til skriftlig form for å gjøre materialet bedre egnet for analyse (Kvale & Brinkmann, 2015). Intervjuene transkriberte jeg i sin helhet ordrett. For å markere

delar ved kommunikasjonen som ikke ble uttrykt som ord, som bekreftende eller avkreftende lyder, pauser og lignende, brukte jeg ulike former for tegnsetting. Tjora (2017) anbefaler en fullstendig transkribering av intervjuene etter gjennomføring da man ikke alltid vet hvilket detaljnivå som er hensiktsmessig og hva som blir de viktige temaene. Jeg valgte derfor å være ganske detaljert i transkriberingen. Fordi jeg hadde god tid mellom første, andre og tredje intervju fikk jeg muligheten til å transkribere de to første før jeg gjennomførte neste, noe som ga meg god oversikt over intervjuene, samt ga meg muligheten til selvrefleksjon rundt min egen rolle som intervjuer. Med de to siste intervjuene hadde jeg litt dårligere tid, og de ble derfor transkribert etter jeg hadde gjennomført begge, rundt 1-2 uker etter gjennomføringen.

3.6 Analyse

Målet med den kvalitative analysen er at leseren av forskningen skal få mer kunnskap om området som forskes på, uten at leseren selv må gå igjennom datamaterialet som er samlet inn (Tjora, 2017). I analysen skal forskeren systematisk dele inn empirien, som i mitt tilfelle var selvinnsamlet empiri gjennom transkriberte intervjuer, og systematisere den ved bruk av en bestemt metode (Nielsen et al., 2021). For å analysere datamaterialet benyttet jeg meg av tematisk analyse slik den er beskrevet av Braun & Clarke (2022). I følge Braun og Clarke (2022) tilbyr tematisk analyse en lett tilgjengelig og tydelig metode for nybegynnere i kvalitativ analyse, noe som dermed passet meg godt. Tematisk analyse er videre en metode for utvikling, analysering og tolkning av mønstre på tvers av kvalitative datasett. Dette involverer systematisk koding av data for å senere utarbeide tema. Braun og Clarke (2022) beskriver tematisk analyse i seks faser. Disse er å bli kjent med datasettene, koding, utforme innledende temaer, utvikle og evaluere tema, videreutvikle, definere og navngi tema, og til slutt skrive opp funnene.

I fase en gjorde jeg meg kjent med datasettene ved å lese igjennom hvert intervju i sin helhet. Fase to innebar å finlese hvert intervju og deretter redusere innholdet i setningene til koder. I denne fasen kodet jeg et intervju om gangen. Kodingen gjennomførte jeg ved hjelp av analyseverktøyet Nvivo. I fase tre så jeg på alle kodene samlet og forsøkte å finne felles mening som etterhvert kunne tilhøre overordnede tema. Dette gjorde jeg ved å skrive ut alle kodene og sortere de kodene som hadde felles mønstre ved hjelp av fargekoder. Fase fire innebar en gjennomgang av innholdet i datamaterialet for å forsikre meg om at temaene og tilhørende koder ga mening og var passende, og i femte fase navnga jeg temaene og forsikret meg om at de var avgrenset og samsvarte med problemstillingen min, før jeg kunne skrive inn funnene mine i oppgaven i fase seks. Arbeidet med

tematisk analyse er ikke strengt lineær, noe som betyr at man i løpet av prosessen kan ta et skritt eller to tilbake i de ulike fasene. I løpet av min analyseprosess beveget jeg meg derfor mye frem og tilbake i de forskjellige fasene, også etter at jeg hadde begynt å skrive (Braun & Clarke, 2022).

3.7 Forskningsetikk

Forskningen jeg har fortatt meg i forbindelse med denne oppgaven kan ha hatt konsekvenser for både de som har deltatt og for samfunnet. Det har derfor vært viktig å, på forhånd, tenke nøye igjennom hvordan undersøkelsene jeg skulle foreta meg kunne påvirke ungdommene som skulle delta, samt tiltaket «Ung i Numedal». Det vil dessuten være viktig å reflektere rundt hvordan forskningen vil kunne bli brukt i ettertid (Jacobsen, 2015). At det var ungdom jeg skulle intervju kunne by på flere forskningsetiske utfordringer. Blant annet var det ikke sikkert at de vurderte ulemper og fordeler ved å delta i studien før de ga samtykke. Det var derfor viktig for meg å gi god informasjon om studien og hva deltakelse i den ville innebære. Ettersom den yngste av informantene var 14, snart 15 år, var det også nødvendig å gjøre en skjønnsmessig vurdering av prosjektet og hvorvidt ungdommene som deltok var i stand til å forstå hva deltagelsen i prosjektet innebar og dermed kunne samtykke selv, eller om det var nødvendig å innhente samtykke fra foreldre (NSD, u.å.).

Videre har det vært viktig å beskytte konfidensialiteten til informantene. Lydopptakene og transkripsjonene av intervjuene har vært lagret sikkert, og vil bli slettet når prosjektet er ferdig. Selv om intervjuene ikke har inneholdt følsomme tema, har informantenes identitet vært skjult fra transkripsjonsstadiet (Kvale & Brinkmann, 2015). På grunn av kravet om at de som deltar i undersøkelsen har rett til privatliv har det vært naturlig å anonymisere data. Fordi det ikke er så mange ungdommer med i hvert ungdomsråd fra tre små tettsteder og utvalget var ganske lite, øker også sannsynligheten for at ungdommene som deltar kan identifiseres. Ettersom deltakerne i ungdomsrådet kanskje kjenner hverandre godt er det også sannsynlig at de klarer å identifisere hverandre ut ifra hva som har blitt sagt. Det vil også være mulighet for at andre utenfor ungdomsrådet vil kunne identifisere hvem som har vært med i undersøkelsen, ettersom innbyggerne kanskje kjenner hverandre godt på små steder. På bakgrunn av disse utfordringene har jeg valgt å ikke opplyse om spesifikk alder på informantene, samt at jeg har unnlatt å opplyse om hvilket ungdomsråd i Numedal hver informant er knyttet til. Dette vil forhåpentligvis gjøre at det er mindre sannsynlig at informantene identifiseres (Jacobsen, 2015)

Et annet etisk dilemma er at jeg er fra et av tettstedene jeg skulle gjennomføre undersøkelsen i. Jeg hadde dermed allerede en viss forståelse av hvordan ting var. En av fordelene ved å kjenne til stedet jeg skulle gjennomføre undersøkelsene i er at man kjenner til personer og vet hvor man skal gå for informasjon. I tillegg vil det kanskje gjøre at man blir møtt med større åpenhet enn en som kommer utenifra. En ulempe ved dette kan være at det er mer utfordrende å holde kritisk avstand, og at det er lett å overse ting på grunn av egen forforståelse. Det ble derfor viktig å være bevisst dette slik at jeg ikke lot det påvirke forskningen i stor grad (Jacobsen, 2015).

3.8 Metoderefleksjon

I det følgende vil jeg reflektere over mine metodevalg med utgangspunkt i kriteriene pålitelighet, troverdighet, og overførbarhet.

3.8.1 Pålitelighet

Pålitelighet innebærer en vurdering av om funnene man har kommet frem til er et resultat av forhold ved selve forskningen. Denne vurderingen innebærer videre at man anerkjenner at forskningsdesignet, innsamling av data og analysen kan påvirke resultatet av undersøkelsen. Informantene vil påvirkes av forskeren, og forskeren vil påvirkes av datainnsamlingsprosessen og relasjonene som oppstår underveis i prosessen (Jacobsen, 2015).

I følge Jacobsen (2015) vil rollen min som intervjuer kunne påvirke svarene jeg får av informantene, gjennom at samtalen formes av de som deltar i den, såkalt intervjuereffekt. Da jeg skulle undersøke meningen med fenomenet medvirkning ønsket jeg å få frem ungdommenes opplevelser og erfaringer med dette gjennom deres fortellinger. Da jeg gjennomførte intervjuene opplevde jeg at det var fordel at jeg hadde valgt en semi-strukturert intervjuguide hvor jeg i stor grad kunne legge opp til en åpen samtale. Ved at jeg kunne løsrive meg fra intervjuguiden, og følge informanten i samtalen fikk jeg inntrykk av at skapte en trygghet til at informantene kunne snakke fritt. Før første intervju opplevde jeg at jeg var godt forberedt og godt kjent med temaene i intervjuguiden, men i ettertid ser jeg at jeg burde gjennomført et eller flere pilotintervju med noen i samme aldersgruppe slik at jeg var mer komfortabel i rollen som intervjuer (Nielsen et al., 2021). Dette fordi det var ganske stor forskjell på første og siste intervju, og at de mest detaljerte og konkrete beskrivelsene kom tydeligere frem i de to siste intervjuene, da jeg var mer komfortabel med å følge informantens fortellinger og komme med oppfølgings spørsmål enn å lene meg på

intervjuguiden hele tiden. Som følge av dette kan min væremåte ha vært ganske annerledes fra det første intervjuet til det siste, noe som videre kan ha påvirket resultatene av intervjuet (Jacobsen, 2015).

Konteksten informasjonen i undersøkelsen blir samlet inn i vil også kunne påvirke resultatene. Jacobsen (2015) omtaler dette som konteksteffekt, hvor konteksten enten vil være naturlig eller kunstig for informanten. Dersom man gjennomfører intervjuet på en unaturlig plass for informanten kan dette påvirke resultatene på den måten at atferd endres etter hvilke omgivelser folk befinner seg i. En svakhet med min studie er at alle intervjuene ble gjennomført på ulike steder, i både naturlig og unaturlige kontekster, og svarene jeg fikk kan i stor grad ha vært påvirket av dette. Et av intervjuene ble gjennomført på et av universitetets grupperom, som var en unaturlig plass for informanten. To av intervjuene ble gjennomført på samme sted som ungdomsrådet holdt sine møter, noe som var naturlig for informantene. Ulempen ved dette var at det var på et offentlig sted, noe som medførte elementer av forstyrning. Det siste intervjuet ble gjennomført hjemme på Teams, som i likhet med de to andre intervjuene var naturlig for informanten, men som medførte noen forstyrrelser i form av bakgrunnsstøy (Jacobsen, 2015).

3.8.2 Gyldighet

Kravet om gyldighet, eller troverdighet, handler om at fenomenet jeg har undersøkt presenteres på en riktig måte, og vurderingen om informantenes opplevelser og synspunkter ble gjengitt riktig (Nielsen et al., 2021). Ettersom medvirkning ikke er noe som kan observeres direkte, er jeg avhengig av å samle inn data fra noen som kan gi beskrivelse av det. Spørsmålene ved undersøkelsens gyldighet dreier seg om hvorvidt informantene har gitt beskrivelser av virkeligheten som er sanne og om forskerens fortolkning og beskrivelse av data er riktig, og om det er samsvar mellom disse. Dataenes gyldighet vil være avhengig av kildene forskeren har fått tak i. Kritisk gjennomgang innebærer derfor en vurdering om kildene forskeren har fått tak i er de som kan gi den riktige informasjonen om fenomenet, og kildene forskeren ikke fikk tak i. Kildens, eller informantens, tilknytning til fenomenet er avgjørende for informantens evne til å gi aktuell informasjon. Fordi min studie undersøker ungdoms opplevelser av medvirkning gjennom deltakelse i ungdomsråd, valgte jeg informanter fra ungdomsrådet som kanskje hadde erfaring og opplevelser med medvirkning, og dermed var nær det fenomenet som skulle beskrives (Jacobsen, 2015). Ettersom det var tre ungdomsråd og jeg intervjuet fire ungdommer, var to av ungdommene med i samme ungdomsråd. To av ungdommene var også tidligere deltakere i ungdomsrådene. Dette kan

være en svakhet ved min studie, da jeg kanskje hadde fått informasjon fra flere uavhengige informanter dersom jeg hadde intervjuet flere fra hvert ungdomsråd, samt flere nåværende medlemmer. I følge Jacobsen (Jacobsen, 2015) vil flere uavhengige informanter gi gyldige beskrivelser av fenomenet, på bakgrunn av at informantene vil ha ulike motiver og interesser. Samtidig måtte jeg ta noen avgrensende valg i henhold til oppgavens omfang. Fordi studien min var rettet mot tiltaket «Ung i Numedal» ønsket jeg at ungdommer fra alle de tre ungdomsrådene skulle være representert, med de likhetene eller forskjellene det førte med seg. Jeg fikk etter hvert erfare at det var store variasjoner i stabiliteten til ungdomsrådene, når det kom til etablering og rekruttering. Dette førte med seg tydelige forskjeller i hvor godt ungdommene var kjent med sin egen rolle i ungdomsrådet, som sannsynlig påvirket svarene de kom med.

Sann representasjon av data dreier seg om at forskeren gjennom analysen vil kutte ut og forenkle detaljer fra informantenes beskrivelser. Dette kan risikere at forskeren beveger seg bort fra datamaterialet. En svakhet med min studie er at jeg kunne kontrollert dette ved å konfrontere informantene med funnene jeg kom frem til, noe jeg ikke gjorde. På den måten ville jeg forsikret meg om at funnene jeg har presentert, virker gjenkjennbare og sanne for dem det gjelder. En annen måte å vurdere studiens gyldighet på er å se hvorvidt funnene i undersøkelsen stemmer overens med tidligere forskning. Dersom det er sammenfall med andre undersøkelser som er uavhengige med hverandre, kan man si at gyldigheten styrkes (Jacobsen, 2015).

3.8.3 Overførbarhet

Overførbarhet innebærer vurderingen av om mine funn er relevante og kan gjøres gjeldende i en annen sammenheng enn innsamlingen av mine data foregikk (Nielsen et al., 2021). Styrken til kvalitativ metode er, slik Jacobsen (2015) beskriver det, å «avdekke fenomener og forutsetninger for at noe skal ha effekt» (Jacobsen, 2015, s. 237). Fordi dette er en liten studie, og fordi man i kvalitativ metode gjerne undersøker små enheter som er utvalg for et bestemt formål, er det utfordrende å påstå at utvalget kan være representativt for en stor populasjon. I følge Johannessen et al. (2016) handler overførbarhet om hvorvidt man klarer å etablere forklaringer, beskrivelser og fortolkninger som kan være nyttige på andre områder enn det som undersøkes. En kan derfor si at overføringsverdien i denne studien er at den tilfører kunnskap om ungdomsrådets funksjon som medvirkningsorgan, samt hvilke forhold som har betydning for ungdoms opplevelse av medvirkning. Ettersom dette er kunnskap som kan være gjeldene for ungdomsråd i andre kommuner og ungdommer generelt, kan det tenkes at resultatene til en viss grad er overførbare til

andre ungdomsråd. Likevel vil forskjellene mellom ungdomsråd i ulike kommuner kunne være store.

4 Presentasjon av funn

I dette kapittelet vil jeg presentere funnene mine etter analyseprosessen. Informantene var deltakere i de tre forskjellige ungdomsrådene i Numedal og hadde ulike erfaringer og opplevelser som deltakere i sine ungdomsråd. Et fellestrekk var at de alle var interesserte og engasjerte ungdommer som hadde mange tanker omkring sin egen rolle i ungdomsrådet, samt ungdomsrådets rolle i sitt lokalmiljø.

4.1 Medvirkning i ungdomsrådet

4.1.1 Ungdomsrådet som plattform for innflytelse

Informantene beskrev medvirkning som det å kunne si sin mening og ha makt til å gjøre en endring. Medvirkning i ungdomsrådet var en opplevelse av å ha innflytelse og å ha betydning for det som skjer i hjemkommunen. Det kunne være gjennom å være med på å ta store beslutninger, være med i planleggingen av arrangementer og det å komme med egne innspill og tanker i en planleggingsprosess. Opplevelsen av medvirkning var i stor grad knyttet til opplevelsen av å ha fått til noe, enten internt i ungdomsrådet, eller noe ungdomsrådet hadde fått gjennomslag for i kommunestyret. Informantene opplevde medvirkning gjennom å være med på å styre sakene som kom opp i ungdomsrådet og gjennom å ha mulighet til å få til noe man ønsket seg. Noen av informantene hadde opplevelse av medvirkning når de fikk være med på å bestemme noe, enten det var saker de fikk gjennomslag for eller at de kunne være med på å bestemme hva ungdomsrådet skulle være med på av arrangementer og samlinger. En av informantene fortalte at det å ha medvirkning ikke nødvendigvis betydde at man fikk bestemme, eller at man sa noe og så skjedde det, men at det alltid var en prosess når noe skulle bestemmes og at han fikk være med i starten av den prosessen. En annen opplevde medvirkning i situasjoner hvor det var spørsmål om hva ungdomsrådet skulle bruke penger på, og at han kunne være med på å bestemme det.

«Medvirkning. Det er at du har noe å si, ikke nødvendigvis at det blir det du har lyst til, men at du har hatt en påvirkning eller en mening om det. At jeg er hørt og til slutt skjer det kanskje noe som jeg ser at jeg har hatt påvirkning på.» (Informant 4).

En av informantene opplevde at deltakelsen i ungdomsrådet gjorde at meningene hans ble tatt mer seriøst. Informanten viste til eksempel på en sak han hadde forespurt kommunen om å få en endring på, som han hadde fått lite respons på, men når den samme saken ble tatt opp gjennom ungdomsrådet gikk det betydelig fortere. Informanten opplevde at når flere stod samlet gjennom

ungdomsrådet var effekten av stemmen deres sterkere, og at det ble oppfattet mer troverdig når ungdomsrådet snakket. Flertallet av informantene hadde positive erfaringer med medvirkning i ungdomsrådet og var opptatt av hvordan de gjennom medvirkning kunne bidra til at deres kommune ble et godt sted å bo. Ved å være med i ungdomsrådet kunne de bidra til å få til ting som gjorde at ungdommene i bygda hadde det bedre, at flere ønsket å bosette seg i kommunen, samt forhindre fraflytning. En av informantene synes det var spennende å være med i ungdomsrådet fordi han opplevde å kunne være med på å gjøre hjemkommunen til et mer attraktivt sted. Informanten opplevde at det var viktig å legge til rette for at det fantes sport- og aktivitetstilbud, både for sin egen del, men også senere generasjoner.

«Fordi jeg veit at hvis det er noe som er veldig viktig for meg eller for andre, som kan sørge for at de vil være her og de vil trives her, så har jeg sjansen til å kanskje få til det. Sånn at de vil bo her og trives her, og kanskje flytte tilbake hit, eller at de velger å bo her hele tiden.» (Informant 2)

Alle informantene hadde flere eksempler på hvordan de hadde vært med på å skape endring gjennom deltakelsen sin i ungdomsrådet. Noen av sakene de hadde diskutert i ungdomsrådet hadde blitt tatt med til kommunestyret for en endelig beslutning, mens andre saker hadde de besluttet internt i ungdomsrådet. Blant sakene som ble besluttet i ungdomsrådet ble det nevnt aktiviteter for ungdommene i bygda, som for eksempel konsert og oppsetting av vanntrampoline. Av andre saker ble det nevnt møteplasser som kunne være lett tilgjengelig for ungdom og lys på fotballbanen for å kunne benytte seg mer av den. En av informantene opplevde at han hadde makt til å påvirke da kommunen tok tak i mobbing på skolen gjennom ulike anti-mobbe tiltak og programmer, etter at ungdomsrådet hadde belyst problemet.

4.1.2 Fellesskap og støtte

Flere av informantene nevnte det sosiale aspektet som en motivasjon for deres deltakelse i ungdomsrådet, og at de på forhånd hadde inntrykk av at det var en fin gjeng å være en del av. Vennskap, aktivitet og det å ha det gøy sammen ble nevnt som viktige faktorer for å gjøre det attraktivt å medvirke i gruppa. En av informantene beskrev ungdomsrådet som en arena hvor man ble veldig godt kjent med folk som man kanskje ikke ville omgått ellers, uavhengig av alder. Informanten opplevde at de aller fleste i gruppa derfor kunne si det de mente, og at det ikke var noen som holdt noe inne hvis de mente noe om en sak. På grunn av det gode samholdet ble alle lyttet til når de snakket. Det var lettere å skape engasjement i gruppa dersom de hadde det litt gøy

sammen, og ikke bare satt og hørte på saker hele møtetiden. Det ble sett på som viktig å ha god kjemi i rådet for å skape trygghet til å kunne dele meningene sine.

«Hvis man er trygg på en person eller trygge på hverandre så er det litt enklere å snakke. Jeg tror det har mye å si hvis man sitter i et rom og skal diskutere saker med en du aldri har møtt eller en du ikke er trygg på, når du er 13-14 år.» (Informant 3).

Å bli hørt i gruppa ble beskrevet som en viktig del av det å oppleve medvirkning. En av ungdommene opplevde medvirkning gjennom at noen hørte på og tok imot det hun sa, og at det motsatt ikke var medvirkning dersom hun ikke fikk noe respons på det hun sa. En annen informant la vekt på at det å ha medvirkning også kunne bidra til at andre tok gode valg, gjennom at man fikk si sin mening i gruppa, som kanskje kunne ha en god påvirkning på andre. Gjennom ungdomsrådet hadde informantene erfart at det man sier faktisk har en betydning, og at det er mye man kan få til bare ved å bruke stemmen sin. Det å bli respektert når man delte meningen sin ble sett på som viktig for opplevelsen av medvirkning i gruppa.

Samlinger som de hadde arrangert for alle ungdomsrådene i Numedal ble også sett på som en sosial arena hvor ungdommene kunne oppleve medvirkning, og det opplevdes som positivt å bli kjent med ungdommene fra andre ungdomsråd som de kanskje ville komme til å ha mye kontakt med senere. En av informantene opplevde at det var viktig å ha god kontakt med de andre ungdomsrådene i Numedal, slik at de kunne være trygge på hverandre og stå samlet om saker som var gjeldende for hele dalen.

4.1.3 Diskusjon og samarbeid

Flere av informantene beskrev at de opplevde medvirkning gjennom diskusjonene og samarbeidet de hadde innad i ungdomsrådet, og at selv om gruppen kanskje hadde delte meninger om visse tema, så var det fortsatt rom for å kunne si sin mening. En av informantene beskrev en god diskusjon i gruppa som en av forventningene han hadde til deltakelse i ungdomsrådet, og at diskusjonen kunne bidra til at deltakerne sammen kunne få til veldig mye bra i fellesskap.

Noen av informantene hadde negative erfaringer med medvirkning i diskusjonene de hadde i ungdomsrådet. Dette var særlig knyttet til at det noen ganger kunne være et stort aldersspenn mellom deltakerne i gruppa, og at noen ganger hadde de eldste en litt sterkere stemme enn de yngre, noe som gjorde at de gjerne fikk gjennomslag for det de sa. På samme måte var det ofte noen som

snakket mer enn andre, og at de deltakerne som kanskje var litt mer stille ikke rakk å si noe før møtet var over.

En av informantene som hadde en lederrolle hadde en opplevelse av at det var viktig å ha evne til å se alle som var med i ungdomsrådet for å kunne passe på at alle hang med på det de pratet om, samtidig som det var viktig å være litt streng. Informanten var dessuten opptatt av at lederen skulle ha et stort fokus på deltakerne for at de skulle få si sin mening, og at hun derfor kanskje holdt litt tilbake på egne meninger. Selv om hun ikke var redd for å si det hun mente, var hun opptatt av å ikke sette seg selv og sine saker foran andre, slik at alle skulle få slippe til.

En av informantene var opptatt av at det ikke skulle bli for alvorlig å ta opp saker, og at det var viktig at stemningen i rådet var litt løs og ledig for at det ikke skulle være så farlig å dele meningen sin. Samtidig ble det sett på som viktig å kunne være saklig når de tok opp ting, både innad i rådet, men også i kontakten med andre instanser, slik at de ble tatt seriøst. Som regel opplevde informantene at diskusjonene i gruppa var gode, og fordi det ikke var så mange medlemmer, var det større sannsynlighet for at alle fikk snakket. Noen ting som hindret gode diskusjoner i gruppa var repetitive saker som det ble snakket mye og ofte om, men som aldri ble noe av. Disse diskusjonene opplevdes derfor lite hensiktsmessige. Et eksempel som samtlige informanter trakk frem var ønske om flere bussavganger, som ofte var blitt diskutert, men som de opplevde at de aldri kom noen vei med. Det var også vanskelig å holde en saklig diskusjon dersom det ble tatt opp alt for mange forslag i møtene eller at for mange hadde for forskjellige ønsker. En av informantene påpekte viktigheten av medvirkning og at alle hadde muligheten til å komme med forslag, men at det var vanskelig å få gjennomslag for noe dersom gruppa ikke klarte å samle seg om enkelte ting.

Informantene opplevde sjeldent at ting ikke ble noe av fordi diskusjonen i gruppa ikke førte frem til noe. Ungdommene opplevde at de var flinke til å veie fordeler og ulemper opp mot hverandre i sakene de diskuterte og at samarbeidet dem imellom var bra. En av informantene beskrev gode følelser knyttet til det å være en del av diskusjonene i ungdomsrådet, og prosessen med å bli enige om ting, hvordan alle medlemmene var flinke til å ta hverandres perspektiv og hvordan de til slutt klarte å ta beslutninger sammen.

«Det er jo alltid flertallet da. Det er jo ikke alltid vi blir enige, jeg tror ikke det går. I mange saker er vi jo, nesten så og si alle, enige. Men i saker hvor vi er litt uenige så er vi nødt til å tenke demokrati. Tenke at flertallet bestemmer.» (Informant 3)

4.1.4 Medvirkning og rekruttering

Alle informantene opplevde at det var utfordrende å rekruttere flere ungdommer til å være med i ungdomsrådet. Ut ifra det informantene fortalte var ikke plassene i ungdomsrådene fylt opp. En av informantene opplevde at andre kanskje ikke var klar over hvilken påvirkningskraft de kunne ha gjennom ungdomsrådet, og at de kanskje hadde vært mer engasjerte dersom de i større grad hadde vært klar over dette. Informanten hadde også en opplevelse av at det var vanskeligere i en liten kommune å få rekruttert fordi det også var færre ungdommer å ta av. I tillegg opplevdes det utfordrende å finne engasjement og vilje til å være med å medvirke i ungdomsrådet. Rekruttering av nye ungdommer skjedde i hovedsak ved at ungdomsrådets medlemmer snakket med venner og kjente, gjennom samlinger på skolen eller at ungdomsrådet og koordinator var ute i klasserom eller i elevrådsmøtene. I løpet av skolesamlingene de hadde kunne ungdommene skrive seg opp på liste, og så ble det holdt valg på slutten av dagen. På disse samlingene hadde de også workshops hvor skoleungdommene fikk spørsmål om hvilke hjertesaker de hadde. På den måten fikk ungdomsrådet innspill på saker de kunne jobbe med fra andre ungdommer i kommunen også.

En annen informant opplevde at andre ungdommer kanskje ikke trodde at de kunne påvirke i en så liten kommune hvor det ikke var så mye som skjedde. Informanten så dette i sammenheng med at ungdomsrådet ikke hadde fått utrettet så mye enda, at det hadde vært mer planlegging.

«Da tenker jeg at.. det er jo ikke så rart at vi ikke får rekruttert ungdommer i ungdomsrådet når folk ikke føler at det skjer noe, at vi ikke blir hørt. Hvorfor skal folk gidde å engasjere seg da?».
(Informant 3)

Informanten hadde videre en opplevelse at det kanskje ikke virket så gøy for andre ungdommer å være med, så lenge ungdomsrådet ikke klarte å vise utad hva de holdt på med og hva de fikk til. Hun fortalte videre at dette var noe de jobbet med slik at de skulle få med flere nye til neste valg. Dette kunne være ved å vise til saker i kommunen de fikk gjennomslag for eller å arrangere aktiviteter for ungdommene i kommunen som for eksempel en konsert. Flere av informantene nevnte også tidsbruk som en faktor for rekruttering av nye ungdommer. På en side var det viktig å bruke nok tid til å kunne jobbe godt nok med sakene, på en annen side kunne det være utfordrende å rekruttere nye dersom ungdomsrådet tok for mye tid, da ungdommer ofte har andre fritidsaktiviteter i tillegg. Informantene var opptatt av å gjøre det enkelt for andre å melde seg inn og ha lyst til å medvirke.

4.2 Eksterne forhold som påvirker medvirkning

4.2.1 Tunge saker

I følge noen av informantene tok saker fra kommunestyret opp mye av tiden de hadde til rådighet i ungdomsrådsmøtene. Disse sakene ble beskrevet som tunge saker som ikke alltid var av ungdommenes interesse. Utfordringene med sakene fra kommunestyret var ofte har de var vanskelige å forstå, noe som videre gjorde det vanskelige å engasjere seg i og ha noen mening om. En del av sakene som ble presentert fra kommunestyret var dessuten bare til orientering, og informantene opplevde dermed at de brukte mye tid på ting de egentlig ikke hadde noe å si på. En informant beskrev sakene fra kommunen som veldig tungt skrevet og at det var mange vanskelige ord. En annen informant kom med eksempelet plan for utbedring av hyttefelt i kommunen når det var snakk om saker fra kommunestyret, og opplevde at dette skapte lite engasjement og var lite relevant for deres aldersgruppe. En av informantene brukte ordet trist når hun snakket om saker de skulle diskutere hvor det var tydelig at flertallet av gruppa ikke skjønnte innholdet, og i saken. Hun opplevde at det var svært utfordrende å skulle både mene noe og komme med en uttalelse om noe de ikke skjønnte noe av.

«Vi føler liksom av og til at de, politikerne, kan stå på en side og si: «Ja, vi hører på dere, og vi står så for ungdomsmedvirkning, og bare kom til oss, vi skal alltid ta med deres syn inn i saker som omhandler dere». På en annen side så føler vi ikke at de gjør det i det hele tatt.»
(Informant 3).

4.2.2 Lite informasjon om prosessen

Flere av informantene nevnte en skolesak som et eksempel på en sak hvor de opplevde at de ikke hadde medvirkning, til tross for at saken var veldig relevant for deres hverdag. I følge informantene hadde de blitt fortalt at de skulle ha medvirkning i saken, men hadde fått lite informasjon om prosessen og avgjørelsen som til slutt ble tatt. En av informantene forteller at de i ettertid kanskje har forstått hvorfor det ble som det ble, og hvorfor saken ikke fikk det utfallet ungdommene hadde ønsket, men at de hadde savnet å bli hørt, å få være mer deltakende i prosessen, samt å få tilbakemelding på beslutningen som til slutt ble tatt. Dette skapte, i følge informanten, mye frustrasjon og sinne når de sto i situasjonen og en følelse av at ting ble bestemt over hodene på dem. Videre opplevde en av informantene til tider at kommunestyret sendte saker fordi det stod på papiret at de måtte det, uten at ungdomsrådet egentlig hadde noen mulighet til reell medvirkning.

«Ja, politikerne kan si at ungdomsmedvirkning er lovpålagt, men det betyr ikke at de bare skal sende saker til oss, og så skal vi bruke all tiden vår på å høre om det og så er det ungdomsmedvirkning» (Informant 3).

Det å kunne få informasjon om hva som skjer og hvorfor det skjer ble av noen av informantene sett på som en forutsetning for å få til endringer. Spesielt i de tilfellene hvor ungdomsrådet fikk avslag på saker de hadde diskutert, der de kun hadde fått et negativt svar uten begrunnelse. En av informantene var opptatt av at de skulle få være med dypere i prosessen og få vite hva som gjorde at de fikk avslag, og hvordan de kunne ha påvirkning, slik at de kunne jobbe videre med å skape endring.

4.2.3 Tilrettelegging

Koordinatoren for ungdomsrådet ble trukket frem som en nøkkelperson av samtlige informanter. Koordinatoren ble sett på som en person som hadde mye betydning for ungdomsrådets fungering gjennom å komme ordentlig i gang med møter og ha et overordnet ansvar for rådets oppgaver. En av informantene påpekte viktigheten av at koordinator var «litt på» og fikk med seg hva som rørte seg i bygda, slik at ungdomsrådet alltid var oppdatert. Dette kunne gjelde både aktuelle saker å diskutere, men også arrangementer eller aktiviteter som ungdomsrådet kunne ta del i.

Koordinatoren hadde som tidligere nevnt kontroll på hva ungdomsrådet hadde av økonomiske midler, samt kunne være behjelpelig med utfylling av søknadskjemaer når ungdomsrådet skulle søke om midler fra aktuelle aktører. Koordinatoren hadde dessuten en viktig rolle når det kom til å presentere saker, som ofte kunne være tung formulert, da hun kunne omformulere og forenkle når hun presenterte, slik at det ble mer forståelig for ungdommene. Når sakene ble lettere å forstå var det også større sannsynlighet for at deltakerne i ungdomsrådet hadde en mening om det som ble sagt. En av informantene opplevde at koordinatorens rolle i ungdomsrådet var en veldig viktig jobb fordi det var viktig å ha en voksenperson som holdt litt taket, samt kunne sende inn ulike søknader og ha kontakt med aktuelle organisasjoner og bedrifter. Koordinatoren skulle ordne møtelokale og mat til møtene, og var også behjelpelig med transport hvis det var noen som hadde problemer med å komme seg til møtene fordi de bodde langt unna sentrum. Informantene som hadde eller hadde hatt en lederrolle i ungdomsrådet opplevde at koordinatoren hadde vært en støtte for dem når de hadde vært nye i rollen og hjulpet til med lederansvar. Koordinatoren hadde også steppet inn dersom det var deltakerroller som ikke var satt, som for eksempel å skrive referat da ungdomsrådet hadde manglet en sekretær.

4.2.4 Økonomiske midler

En av informantene kunne fortelle at de ofte prøvde å finne såkalte hjertesaker som de kunne klare å jobbe med på egenhånd, eller saker som de kunne skaffe hjelp til selv. En forutsetning for å få gjennomslag for enkelte saker innad i ungdomsrådet uten at det måtte opp i kommunestyret, var at ungdomsrådet hadde noe midler selv eller at de hadde mulighet til å søke om det. I følge informantene var det ungdomsrådets koordinator som hadde kontroll på hva ungdomsrådet hadde av midler. Ut ifra det informantene kunne fortelle kunne det være varierende hvor mye hvert ungdomsråd hadde, og den ene informanten opplevde at det var lite å gå på og at de derfor ofte måtte søke etter midler. Det opplevdes som en vanskelig prosess å søke om midler fordi det var mye skjemaer som var tungt formulert, og derfor noe som var vanskelig for ungdommene å jobbe med på egenhånd.

En av informantene opplevde at det var en fordel at de bodde på et lite sted. På den måten kunne de komme tettere på kommunestyret, og det ble lettere å søke støtte eller spørre om ting hvis det var noe de lurte på. Det var også rom for at ordføreren eller andre politikere kunne delta i ungdomsrådsmøtene.

4.3 Opplevelse av mestring

For informantene hadde mestringsopplevelsene de fikk gjennom sin deltakelse stor betydning for motivasjonen til å være medvirkende i ungdomsrådet. Informantene opplevde mestring når de følte at de fikk til noe og kunne bidra til å hjelpe andre ved å bruke sin stemme. En av informantene fortalte at hun opplevde mestring når hun var på besøk på andre klassetrinn for å fortelle om ungdomsrådet, og flere av informantene kjente på mestringsfølelse når de fikk mulighet til å ta med andres ønsker inn i ungdomsrådet og sørge for at disse ønskene ble jobbet videre med.

«Hvis jeg ikke hadde vært med i ungdomsråd, hadde jeg kanskje ikke vært så obs på hvordan andre har det og hva som skjer i kommunen, og sånne småting som egentlig kan bli til mye. Ting som andre løfter som jeg kan ta med hit, og få det til å bli noe.» (Informant 4).

Informantene kjente på en følelse av mestring når de kunne føle seg viktige og betydningsfulle for andre gjennom deres rolle i ungdomsrådet. Det ga mestring å se tilbake på noe de hadde fått til og at det de hadde fått til var til glede for andre. En av informantene opplevde mestring når de fikk til noe

som gruppe, når de fikk positiv respons på en sak de hadde tatt opp i kommunestyret og når det skjedde noe som ungdomsrådet fikk positiv oppmerksomhet for i lokalsamfunnet.

«Der vi har vært med og sagt at «det her er noe vi vil ha», og så fører det til at det faktisk skjer til slutt. Ting tar jo ofte tid, som jeg har sagt, men det her fikk vi til, og det handler jo om at vi fikk være med å si hva vi ville.» (Informant 2).

En av informantene fortalte at hun også kjente på mestring når hun tenkte på egen personlig utvikling gjennom deltakelsen sin i ungdomsrådet. Det å få positive tilbakemeldinger fra andre knyttet til rollen informantene hadde i ungdomsrådet var også noe som bidro til en følelse av å mestre det de holdt på med. Dette kunne være positive tilbakemeldinger rettet mot den enkelte eller positive tilbakemeldinger til ungdomsrådet som helhet.

«Hvis andre blir med i ungdomsrådet, eller jeg som leder da får andre med i ungdomsrådet, eller lykkes med noe jeg skal si. Vi er ganske nære og flinke på å rose hverandre. Det er mestring.» (Informant 4).

5 Diskusjon

I dette kapittelet vil hovedelementene ved studiens funn bli diskuterte i lys av presentert teori og tidligere forskning. De sentrale elementene ved funnene jeg har valgt å gå nærmere inn på er medvirkning sett i sammenheng med opplevelse av tilhørighet og fellesskap, deltakelse og innflytelse, opplevelse av mestring og rekruttering.

5.1 Tilhørighet, fellesskap og autonomi

Informantene ble i stor grad motivert av det sosiale aspektet ved å være deltaker i ungdomsrådet. Det å være en del av en gjeng og å ha det gøy sammen ble beskrevet som viktige faktorer for deltakelse. Medborgerskap dreier seg i stor grad om å være i samspill med andre og å opplevelsen av å høre til (Engelstad & Ødegård, 2003a). Tilhørighet innebærer følelsen av at man er ønsket og en likeverdig part av helheten, og er en forutsetning for å skape motivasjon. En opplevelse av anerkjennelse, forpliktelse og å være en del av felleskapet i medvirkningsprosessen er videre en betingelse for å kjenne på tilhørighet. En kan derfor si at ungdommenes opplevelse av fellesskap og det å være en del av ungdomsrådet som en gruppe i seg selv skaper motivasjon for deltakelse i utviklingen av lokalsamfunnet. Flere av informantene la vekt på relasjonen til de de andre i rådet som viktig for at det skulle være rom for å dele meningen sin. At de ble godt kjent og var trygge på hverandre gjorde det lettere å snakke i gruppa og diskutere saker med hverandre. I følge Røkenes og Hanssen (2012) vil en trygg relasjon ha betydning for hvordan eventuelle kritiske kommentarer blir tatt i mot og vurdert som konstruktive. Dersom relasjonen ikke er god, vil de samme kommentarene kunne bli oppfattet som avvisende eller sarkastiske. Det vil derfor være nærliggende å tenke at gode relasjoner til de andre ungdommene i rådet har betydning for medvirkning i form av at det senker terskelen for å si sin mening i gruppen.

Sletterød et al. (2014) legger vekt på hvordan reell medvirkning og motivasjon til innsats for fellesskap realiserer muligheter for ungdom. En opplevelse av trygghet er en forutsetning for å skape tro på seg selv og troen på det man ønsker og kan få til. Anerkjennelse, fellesskap og forståelse er videre betingelser for å skape trygghet, og dermed utviklingen av selvtillit. Det er derfor viktig at betingelsene for praktisering og utvikling av anerkjennelse er til stedet i kommunens medvirkningsprosesser. Fellesskapsfølelsen og forpliktelse utvikles gjennom anerkjennelse og opplevelsen av at man blir respektert for den man er og det man står for. Dette gjelder både internt i ungdomsrådet og mellom ungdom i lokalsamfunnet, samt i kommunens politiske og administrative system. Opplevelsen av fellesskap er også knyttet til følelsen av at man tar del i noe større og noe

som er av betydning for andre, som er verdt å engasjere seg i (Sletterød et al., 2014). Dette er videre forbundet med utviklingen av sosial kapital, gjennom at ungdommene i fellesskap engasjerer seg i lokalsamfunnet, danner nettverk og utvikler gjensidig tillit (Haug & Horverak, 2009). Deltakelsen i samtale og diskusjonene i ungdomsrådet er en viktig sosialiserende del av utdanning til demokratisk forståelse og medborgerskap (Hegna et al., 2018). I henhold til ungdomsrådets demokratiske rettmessighet som medvirkningsordning er det viktig at det støttes opp om ungdoms medborgerskap, samt at det bidras til å støtte ungdoms muligheter til innflytelse og å si sin mening i politiske prosesser (NOU 2011:20, 2011). Hegna et al. (2018) understreker at dagens ungdom er medborgere, og at måten ungdom kan vise sitt medborgerskap på bør tas på alvor. Videre poengteres det at «den unge medborgeren i dag, er den voksne medborgeren i morgen» (Hegna et al., 2018).

Ungdom har krav på autonomi, og utviklingen av positiv frihet er en del av det å bli selvstendig (Backe-Hansen, 2016). Dette skjer blant annet gjennom samarbeid med andre og gjennom mulighetene til å nå visse mål sammen med andre (Engelstad & Ødegård, 2003a). Informantene hadde gode erfaringer med diskusjonene de hadde i ungdomsrådet, og prosessene mot å komme til en enighet. Medvirkning handlet i stor grad om hva ungdommene kunne få til i fellesskap gjennom diskusjonene og samarbeidet de hadde i gruppen. Sjøstedt (2021) trekker frem begrepet sosial autonomi, som dreier seg om de sosiale forholdene som legger til rette for utøvelse av autonomi. Dette innebærer de interne og eksterne mulighetene for deltakelse som et likeverdig og ansvarlig medlem av det politiske fellesskapet. Som en del av en demokratisk institusjon er ungdomsrådet dermed en viktig arena for oppnåelse av sosial autonomi gjennom mulighetene for ansvar og frihet til å motivere til handling (Sjøstedt, 2021).

5.2 Anerkjennelse, deltakelse og innflytelse

En sentral del av medborgerskap handler om å bli lyttet til og anerkjent. Opplevelse av tilhørighet og troen på at lokalsamfunnet er åpne for og respekterer ungdommenes meninger er forutsetninger for engasjement i lokalsamfunnet (Hart, 2009). To av informantene beskrev situasjoner hvor de opplevde at de ikke hadde blitt hørt, og at de ved noen tilfeller fikk lite informasjon om den politiske prosessen, som kunne hjulpet dem å forstå politikernes beslutninger bedre. Gjennom å være en politisk kanal gir ungdomsrådet mulighet for deltakelse og politisk innflytelse. Dersom deltakerne i ungdomsrådet ikke blir hørt av det politiske maktapparatet vil det kunne føre til at ungdomsrådet taper kraft som en mulig kanal for ungdoms makt og innflytelse (Ødegård, 2011). Å

kunne ha innflytelse og betydning for det som skjedde i lokalsamfunnet, samt makt til å skape endring var sentrale begreper når informantene skulle beskrive hvordan de opplevde medvirkning.

Innflytelse og deltakelse er forutsetninger for medvirkning. Å ha innflytelse og deltakelse kan føre til at ungdommene får forventninger og forpliktelser. Forventningene knyttes gjerne til at ungdommenes egen innsats kan resultere i noe betydningsfullt for en selv. Innflytelse innebærer ansvar for både andres og egen situasjon, og skaper dermed forpliktelse. Dette kan videre knyttes til deltakelse ettersom ansvaret gis gjennom deltakelse i ungdomsrådet sammen med andre ungdommer med samme interesser. Forpliktete og motiverte deltakere har gjerne mye forventninger, omsorg og ansvar knyttet til prosjektene de samarbeider om (Sletterød et al., 2014). Dersom man ikke opplever innflytelse gjennom medvirkningen vil dette gjerne føre til at ungdommenes deltakelse oppleves som tvungen og symbolsk, og redusere forpliktelse, interesse og engasjement. Gjennom deltakelse kan ungdommene oppleve at de er med på å ivareta felleskapets og egne verdier, samt realisere felles mål. En betingelse for å oppleve at man blir inkludert som likeverdig i medvirkningsprosessene er anerkjennelse (Sletterød et al., 2014). Dersom man ikke opplever å bli anerkjent, kan dette føre til en opplevelse av å være krenket. Anerkjennelse innebærer både nærvær og erkjennelse (Honneth, 2008, sitert i Follesø, 2014, s. 76). Honneth (2008, sitert i Follesø, 2015, s. 77) peker på at anerkjennelse oppstår når mennesker blir akseptert som fullverdige medlemmer samfunnet, og oppnår de rettighetene og pliktene som det innebærer. Gjennom å bli anerkjent som et fullverdig samfunnsmedlem blir en også anerkjent som en meningsbærende aktør som kan delta i offentlig diskusjoner. Mennesket anerkjennes for sine ferdigheter, kvaliteter og autonomi gjennom å delta i fellesskapet (Follesø, 2014).

5.3 Reell medvirkning eller innflytelse på de voksnes premisser?

Informantene beskrev ulike forhold som hadde betydning for om de opplevde reell medvirkning som deltakere av ungdomsrådet. Medvirkning i ungdomsråd dreier seg i stor grad om hvilken mulighet ungdom har til innflytelse i formidlingen av meninger inn i det lokalpolitiske og administrative systemet. Denne medvirkningen kan skje på flere måter. Det kan være gjennom at ungdomsrådets saker får reell behandling i det administrative- og politiske systemet eller at kommuneadministrasjonen samarbeider med ungdomsrådet i en begynnende fase av en sak. Det kan også være gjennom at ungdomsrådet får spille inn sine synspunkter i høringsprosesser eller at ungdomsrådet fatter beslutninger i spesielle saker, som gjennom å gjennomføre egne arrangementer eller prosjekter, eller fordele midler til forskjellige formål (NOU 2011:20, 2011). Alle informantene

hadde flere eksempler på erfaringer og opplevelser de hadde med medvirkning. Av disse ble nevnt små og store saker som de hadde fått opp til diskusjon i kommunestyret, og kanskje også fått gjennomslag for. I tillegg ble det nevnt saker som de i ungdomsrådet hadde jobbet med, som arrangementer, prosjekter eller andre aktiviteter. En av informantene beskrev opplevelse av medvirkning når de hadde hjertesaker eller prosjekter ungdomsrådet jobbet med selv, som de selv kunne skaffe midler til, på den måten kunne få til noe uten at de nødvendigvis måtte involvere kommunestyret og kommuneadministrasjonen. Dette samsvarer med det sjuende trinnet i «Ladder of Youth Participation» som kvalifiserer som ekte medvirkning, hvor ungdommene selv initierer og gjennomfører prosjekter på egenhånd (Hasle, 2020).

I tillegg til eksemplene informantene hadde med opplevelser av reell medvirkning, fortalte flere av de om en følelse av frustrasjon knyttet til sakene de fikk fra kommunestyret. Disse sakene opplevdes som tunge og vanskelig formulert. Fordi sakene ofte var utfordrende å forstå, var det også vanskelig å gjøre seg opp en mening om dem. Ungdommene hadde forståelse for at hensikten med å gå igjennom sakene var knyttet til ungdomsrådets rådgivende funksjon, men opplevde at sakene i realiteten ofte bare var til orientering (Bufdir, 2021). Dette kan sammenlignes med det fjerde trinnet i Harts (1992) «ladder of youth participation». På dette trinnet tar de voksne, i dette tilfellet lokalpolitikere, initiativ og styrer saken. Ungdommene i ungdomsrådet får saken og får informasjon i hensikten med den, men har utover dette ikke medvirkning for sakens utfall (Hasle, 2020). At ungdomsrådet blir presentert saker med et vanskelig språk eller skal følge en viss arbeidsform, kan dette føre at de føler seg på utsiden, selv om de praktisk talt er inkludert. Dette kan bli sett på som maktutøvelse av forvaltningen og politikere, selv om det ikke er intensjonen, da ungdommene som ikke kjenner systemet og reglene blir, til en viss grad, utestengt. Dersom fokuset er rettet på formell saksgang og regler blir selve innholdet overskygget, noe som kan bidra til å opprettholde synet på politikk og politiske prosesser som kjedelig, tunge og av lite relevans for hverdagen til ungdommene (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009)

Ungdomsrådet har, med hjemmel i lov, rett til å medvirke i kommunens planlegging, og kommunen skal sikre at rådet blir hørt så tidlig som mulig i en planleggingsprosess, slik at de har mulighet til å påvirke avgjørelsene som tas. Det er kommunestyret som tar den endelige beslutningen, men ungdomsrådets uttalelser skal komme tydelig frem i saksdokumentene (Bufdir, 2021). Det vil derfor være viktig at sakene fra kommunen presenteres på en forståelig måte slik at ungdomsrådet har mulighet til å komme med en uttalelse. Dette var noe informantene også var opptatt av. For at ungdom skal ha reell medvirkning må de også ha kunnskap om politikk og samfunnsliv som er relevant. I tillegg må de oppleve at politikken betyr noe for de og har noe å si for deres personlige

liv (Hegna et al., 2018). I følge Bufdirs veileder for ungdomsråd (2021), skal ungdomsrådet sikre medvirkning fra ungdom i kommunen. Det presiseres at medvirkningen skal være bred, åpen og tilgjengelig. Med dette menes det at kommunen må sikre at ungdomsrådet mottar relevante saker hvor ungdommene kan uttale seg og at ungdomsrådet kan ta initiativ til å ta opp saker selv. Medvirkningen skal være bred ved at ungdomsrådet skal kunne uttale seg om alle saker om angår ungdom, samt flere forskjellige saker i kommunen. Ungdomsrådet må få mulighet til å legge frem sine meninger og kunne diskutere direkte med politikerne. Dersom ungdomsrådet kun får oppmerksomhet når det taler til politikernes fordel regnes dette, som ikke-medvirkning, og medvirkning som ikke er på ungdommenes premisser. Denne medvirkningen er dermed ikke reell og gir ungdommene verken makt eller påvirkning (Bufdir, 2021).

En av målsetningene med medvirkningsorganer som ungdomsråd er at ungdommene som innbyggere skal ha mulighet til å medvirke i avgjørelser som har betydning for og er nært knyttet til deres hverdagsliv. I tillegg skal ungdomsrådet bidra til at beslutningene som fattes av politikerne og forvaltningen skal være mer presise i forhold til hva som er ungdommenes behov. Ungdomsrådet skal fylle rollen som et rådgivende organ overfor det lokalpolitiske og administrative systemet i tillegg til å være representativt for en større gruppe ungdom. Fordi ungdomsrådet ikke har noen formell makt, avhenger deres innflytelse av politikernes villighet til å lytte. Motivasjonen til videre deltakelse i ungdomsrådet avhenger av i hvor stor grad de opplever å bli hørt (Ødegård, 2011). Ødegård (2011) peker på at ungdommenes opplevelser av det å bli hørt «der og da» er vel så viktig som det endelige resultatet av en eventuell sak. Ungdomsråd blir i følge Sletterød (2014) ofte et «kvasiorgan». Kommunen har ofte gode intensjoner om å la ungdom slippe til på samme måte som andre innbyggere med innflytelse på politiske beslutninger gjennom valg, men lykkes i varierende grad. I tillegg til at ungdom skal bli tatt på alvor, skal det også være i forhold til ungdoms egne interesser, behov og ambisjoner, samt på deres egne premisser. Dette er det ikke alltid er rom for i ungdomsrådet, som er et formelt organ (Sletterød et al., 2014). En av informantene opplevde at ungdomsrådet noen ganger fikk saker fra kommunen fordi det var lovbestemt at de skulle det, uten at ungdommene i realiteten hadde mulighet til å medvirke. Selv om ungdomsrådet i realiteten er en ordning som skal sikre at ungdoms meninger blir kanalisert inn i det politiske systemet, trenger ikke det bety at det gir ungdom reell medvirkning. Ofte blir deltakelse bare av symbolsk karakter (Sletterød et al., 2014). I følge Sletterød et al. (2014) kan innflytelse tolkes på forskjellige måter, og må være mer enn bare å ha rett til at ungdom skal komme med meningene sine, som at ungdomsrådets meninger blir tatt med i vurdering og så langt det er mulig inkludert i beslutningsprosessene (Sletterød et al., 2014).

I følge Bufdir sin veileder for ungdomsråd (2021) spiller ungdomsrådets koordinator en viktig rolle når det kommer til å sikre ungdommene medvirkning. Reell medvirkning forutsetter at koordinatoren lytter til ungdommenes innspill, vurderer innspillene og videre tar de med inn i beslutningsprosessene, og legger til rett for møteplasser mellom ungdomsrådet og de som fatter beslutninger (Bufdir, 2021). Koordinatoren ble, av informantene, sett på som en svært viktig person for ungdomsrådet. Koordinatoren gjorde de tunge sakene lettere å forstå og det var godt å ha en voksenperson som holdt litt taket. Sletterød et al. (2014) omtaler voksenkontakten som et viktig mellomledd for å sikre ungdom reell medvirkning i saker som de engasjerer seg for og som har betydning for hverdagen deres. Voksenkontakten må forstå og trives sammen med ungdom, samt ha tilstrekkelig med tid for å kunne lykkes med å realisere ungdoms medvirkning i kommunen (Sletterød et al., 2014)

5.1 Struktur

Ungdomsrådet er et formelt organ, men trenger ikke være identisk med råd for voksne, på den måten at det ikke trenger å ha en låst struktur. Det er viktig at ungdomsrådet tilpasses ungdom og deres ønsker, da det å presse rådet innenfor en ramme som ikke passer ungdommen vil kunne ta bort motivasjon og gnist (Sletterød et al., 2014). I følge Sletterød et al. (2014) trenger ikke behandling av saker å være rådets eneste oppgave, da det å gjøre noe for andre ungdommer ofte er ungdommenes største motivasjon. At ungdomsrådet kan jobbe med ideer til egne prosjekter og arrangementer for så å gjennomføre det vil gjøre arbeidet deres motiverende og engasjerende. Flere av informantene bekreftet dette. Ungdommene var opptatt av at det skulle være rom for aktiviteter og det å ha det gøy sammen. At stemningen i ungdomsrådet var litt løs og ledig, gjorde det lettere å skape engasjement i gruppen. På en annen side kan det være viktig at ungdomsrådet har en viss formalitet og struktur, for å sikre at initiativ og forslag blir koblet opp mot beslutningsprosessene i kommunen. Hvis ungdomsrådet blir uten struktur kan man risikere at det mister koblingen til maktkanalene, noe som videre går ut over muligheten for medvirkning og innflytelse (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009).

5.1 Rekruttering og representasjon

Ungdomsrådet har som hensikt å være ungdommenes talerør overfor kommunen og fylkeskommunens politikere og beslutningstakere. Ungdomsrådet skal være rådgivende for disse, og skal representere kommunen og fylkets ungdommer, samt deres interesser. Ungdommene i ungdomsrådet er valgt for å representere ungdommene i sin kommune og rådet skal uttale seg på vegne av alle ungdommer. Ungdomsrådene i studien fikk innspill fra andre ungdommer i kommunene gjennom samlinger på skolen. I følge Bufdirs veileder for ungdomsråd (2021) bør rådet sørge for at det har kontakt med ungdommer fra ulike grupper og legge til rette for møteplasser hvor ungdommene i kommunen kan komme med innspill. En av ungdomsrådets hovedoppgaver er å gjøre seg godt kjent med saker som ungdom i kommunen er opptatt av, og videre behandle disse sakene i ungdomsrådsmøtene. Ungdomsrådet kan også arrangere samlinger for ungdommene i kommunen, holde innlegg i forskjellige sammenhenger og forsøke å påvirke politikerne gjennom å uttale seg og fremme saker i media (Bufdir, 2021). Det er viktig å være bevisst at alle ungdommene i kommunene skal ta eierskap til ungdomsrådet. Det er derfor en forutsetning at deltakerne i ungdomsrådet har kontakt med ulike grupper av ungdom i hele kommunene, og samarbeider tett med skolene, organisasjoner og klubber i kommunene. Det må være tydelig at rådet er avhengig av alle ungdommene i kommunen for å få til noe, samt at de er en kanal som bør brukes for å få frem ungdoms ideer og ønsker (Sletterød et al., 2014)

Hensikten med ungdomsråd i kommunene er å sikre ungdommenes stemme i beslutninger i ungdomspolitiske saker. Intensjonen er at medlemmene i ungdomsrådet skal representere ungdommene i kommunen, noe som kan være vanskelig å oppfylle (Ødegård, 2011). Dette var noe alle informantene bekreftet, da alle ungdomsrådene hadde problemer med å rekruttere flere ungdommer slik at plassene var fylt opp. I følge Sletterød et al. (2014) dreier rekruttering seg om å skape engasjement, og hvordan man kan motivere til innsats hos andre ungdommer. En av informantene hadde tanker om at de kanskje kunne skapt et større engasjement, dersom andre ungdommer fikk mer innsikt i ungdomsrådet og hvilken påvirkning de kunne ha i lokalsamfunnet. Knudtzon og Tjerbo (2010) ser på sammenhengen mellom problemer med rekruttering og manglende kjennskap til ungdomsråd som medvirkningsorgan. En av ungdommene hadde tanker om at ungdomsrådet klarte å vise utad hva de gjorde sammen og hva fikk til, både saker de fikk gjennomslag for og gjennomføring av arrangementer, slik at det skulle være mer attraktivt for andre ungdommer å være med. For å få en mer representativ rekruttering vil det være viktig å gjøre

ungdomsmiljøene i kommunene mer kjent med ungdomsrådet, samt aktivitetene og prosjektene ungdomsrådene jobber med (Knudtzon & Tjerbo, 2010).

Dersom det er vanskelig å få rekruttert, og å få folk til å stille til valg, er det større sannsynlighet for at enkeltpersoner blir spurt (Knudtzon & Tjerbo, 2010). Informantene fortalte at rekrutteringen av nye deltakere i hovedsak skjedde ved at medlemmene av rådet snakket med venner eller gjennom skolesamlinger. At ungdomsrådets medlemmer velger ut venner til representanter til ungdomsrådet, eller at lærere eller andre voksne peker ut ungdommer som egner seg til å være med i ungdomsrådet blir sett på som udemokratisk. Dette kan bidra til at en viss «type» ungdom blir valgt ut og at ungdomsrådet dermed ikke oppfyller kravet til representasjon. Ungdommene som ikke er med i rådet skal kunne identifisere seg med representantene og omvendt (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009).

5.1 Mestring og medvirkning

Når ungdommene i studien tok for seg begrepet mestring, snakket de om faktorer som også dreier seg om medvirkning. Blant annet opplevde de mestring gjennom å være betydningsfulle for andre og gjennom sitt bidrag til å gjøre lokalsamfunnet til et bedre sted å bo. At de kunne føle seg viktige og kunne få gjennomslag for ting som var til glede for andre ga mestringsfølelse. Noen av de samme tingene ble nevnt når ungdommene skulle beskrive hvordan de opplevde medvirkning. Å få gjennomslag for saker som kunne ha betydning for andre i lokalsamfunnet skjedde gjennom deres innflytelse og deltakelse. Gjennom medvirkning i ungdomsrådet kunne de bidra til at ungdommene i lokalsamfunnet fikk det bedre, noe som ga mestringsfølelse. Medvirkning handler i stor grad om å få mulighet til å endre ting til det bedre gjennom innflytelse, og å være med på å påvirke beslutninger som kan ha betydning for andre (Olsen et al., 2019). Flere av informantene beskrev opplevelser av mestring når de fikk gode tilbakemeldinger, enten positiv respons på noe ungdomsråd hadde fått til som en gruppe, eller positive tilbakemeldinger knyttet til rollen ungdommene hadde i rådet. Ungdommenes opplevelser av mestring var derfor knyttet til anerkjennelsen av deres deltakelse. Honneth et al. (2003) definerer anerkjennelse som en validering av en person eller en gruppes positive egenskaper, som videre er en forutsetning for at ungdommene skal oppleve at de blir jevnbyrdig inkludert i medvirkningsprosesser i samfunnet (Sletterød et al., 2014). Mestring og medvirkning ser derfor ut til å henge tett sammen i ungdommenes beskrivelser av disse fenomenene i ungdomsrådet.

5.2 Politisk mestringstro

Til tross for at noen av informantene opplevde noen av de sakene de gikk gjennom som vanskelige og tungt formulert, var de likevel fortsatt med i ungdomsrådet og motiverte til å fortsette og medvirke. Det kan derfor virke som at ungdommene håndterte de utfordringene som oppsto knyttet til de vanskelige sakene og at de hadde troen på at det var mulighet for endring. Mestring dreier seg i stor grad å være tilpasningsdyktig, samt å klare å sortere hva man kan være med å endre på og hva man kan leve med (Helsedirektoratet, 2017). For ungdommene i studien dreide mestring seg i stor grad om hvordan de selv opplevde at de fikk til noe og kunne gjøre noe som fikk betydning for andre gjennom å si sin mening. Flere av informantene beskrev en følelse av mestring når de fikk til noe var av betydning og som kunne glede andre. Politisk mestringstro handler blant annet om hvordan man opplever at man kan påvirke endring i samfunnet gjennom politisk aktivitet (Bandura, 2006).

Politisk mestringstro dreier seg om at ungdommene har tillit til at de kan mestre presentasjon, argumentasjon og organiserte aktiviteter knyttet til politiske spørsmål og samfunnsspørsmål (Ødegård & Svalgård, 2018). Flere av ungdommene ga uttrykk for at de opplevde mestring når de fikk til noe som en gruppe, og at de hadde jobbet seg igjennom en prosess som førte til et resultat. Det ga mestringsfølelse å kunne ta med andres meninger inn i ungdomsrådet og ta ansvar for at disse ønskene ble tatt med videre i prosessene. Politisk engasjement avhenger i stor grad av hvordan man opplever at det er en kollektiv innflytelse i politikken, samt at man har tillit til det politiske systemet. De som har tro på at de kan skape endring ved bruk av stemmen deres og anser det politiske systemet som troverdig deltar i større grad i pålitelige former for politisk aktivitet. De som på den andre siden ikke har tillit til det politiske systemet vil heller ikke oppleve at de har mulighet til å gjøre en forskjell (Bandura, 2006). Det at ungdommene har mulighet til innflytelse gjennom deres deltakelse i ungdomsråd vil trolig føre til høy mestringstro dersom de opplever at innsatsen deres har betydning for lokalsamfunnet, og knytter forventinger til dette. Ungdommene i studien beskrev troen på innflytelse, makt og det å ha betydning for andre rundt seg som sentrale faktorer for å ha medvirkning. Dersom de, på en annen side, ikke opplever at deres meninger ikke blir anerkjent og lyttet til vil de kanskje miste troen på at de kan påvirke det politiske systemet og dermed oppleve lav mestringstro (Bandura, 1997; Sletterød et al., 2014). Dersom ungdommene opplever lite tillit til det politiske systemet, vil de også miste troen på at de har makt til å skape endring og at deres deltakelse betyr noe (Ødegård, 2011)

Politisk mestringstro, har i følge Ødegård og Svagård (2018) større betydning for vilje til fremtidig deltakelse i politikken, enn høy kunnskap om demokrati. Resultatet av deres studie viste at det var mestringstro som hadde størst betydning for om ungdommene så for seg at de kom til å være politisk aktive i fremtiden. Høy politisk mestringstro er forbundet med tillit til at man kan mestre å organisere aktiviteter, presentere og diskutere spørsmål knyttet til samfunn og politikk. Studien viste dessuten at de med lav mestringstro i større grad opplever seg utilstrekkelige og apatiske i møte med det politiske systemet. Dette gjaldt også ved deltakelse i offentlige valg (Ødegård & Svagård, 2018). Å styrke ungdommenes politiske mestringstro og troen på deres evne til innflytelse vil derfor være et viktig grep for ungdommenes deltakelse i lokalsamfunnet i fremtiden (Ødegård & Svagård, 2018).

Ungdomsrådets koordinator kan ha en viktig rolle når det kommer til å styrke ungdommenes mestringstro. Det at koordinatoren er et bindeledd mellom ungdomsrådet, administrasjonen og politikerne kan bidra til å styrke muligheten, og dermed også troen på at ungdommenes synspunkter blir tatt med videre og får betydning. I tillegg var koordinatoren viktig når sakene fra kommunestyret ble tatt opp, da koordinatoren sørget for at sakene ble presentert på en forståelig måte, slik at ungdommene opplevde at de kunne mestre diskusjonen som kom i etterkant. Dersom ungdommene ikke kunne forstå innholdet i sakene, ville dette kanskje ført til at de kjente seg utilstrekkelige, som videre er forbundet med lav politisk mestringstro (Ødegård & Svagård, 2018).

5.3 Implikasjoner for videre praksis

Denne studien har vist at det er flere faktorer som er sentrale for at ungdom motiveres til deltakelse og innflytelse i ungdomsråd. Vennskap, fellesskap og aktiviteter er i stor grad med på å gjøre det attraktivt å medvirke i ungdomsrådet. For at det skal oppleves trygt å si sin mening i gruppa er ungdommene opptatt av at det bør være en god atmosfære og at de bør ha et godt forhold til de andre medlemmene. Trygge relasjoner har betydning for hvordan ungdommene tar imot hverandres kommentarer, og vil derfor ha betydning for ungdommenes deltakelse (Røkenes & Hanssen, 2012). Opplevelse av trygghet, anerkjennelse og at man blir respektert for den man er, er betingelser for at man opplever at man er inkludert i medvirkningsprosesser (Sletterød et al., 2014). Det vil derfor være viktig at det legges til rette for at ungdommene kan bli godt kjent og trygge på hverandre, ungdomsrådets rolle i samfunnet og systemet utenfor, slik at ungdommene opplever at de hører til og kjenner det trygt å delta i medvirkningsprosessene. For at ungdomsrådet skal opprettholde kontakten med maktkanalene bør det ha en viss struktur, for å sikre at forslag og saker blir koblet opp mot de rette instansene (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009). Selv om rådet bør ha en

viss struktur er det viktig at den tilpasses ungdomsrådets deltakere. Ungdomsrådet bør jobbe med egne aktiviteter, arrangementer og prosjekter for å skape motivasjon og engasjement (Sletterød et al., 2014).

I følge Hasle (2020) er det et skille mellom hvilke forventninger vi har til ungdom og medvirkning, og hvordan ungdom faktisk opplever at de har reell medvirkning. Tilrettelegging for ungdoms medvirkning er ikke bare viktig fordi det er forankret i en rekke lovverk, men det er også avgjørende for å lære medborgerskap. Backe-Hansen (2016) argumenterer for at ungdom er avhengige av å oppleve deltakelse og reell medvirkning for å oppnå medborgerskap. Å sørge for at ungdom opplever reell medvirkning vil ha betydning for hvordan de opplever at de er inkludert som medborgere og hvordan de velger å engasjere seg i samfunnet (Hart, 2009). Innflytelse og deltakelse er forutsetninger for at ungdommene opplever reell medvirkning. Anerkjennelse er videre en betingelse for at ungdommene skal føle seg inkludert i kommunens planleggingsprosesser (Sletterød et al., 2014). For at ungdommene skal oppleve at de er fullverdige samfunnsmedlemmer som er invitert til å delta i offentlige diskusjoner, må de også anerkjennes som nettopp det (Follesø, 2014). Når ungdommene opplever sakene som tas opp til diskusjon som uforståelige, blir de satt på utsiden, og dermed ikke anerkjent som fullverdige medborgere (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009; Follesø, 2014). Fokuset i saksgangen i ungdomsrådet bør derfor være på innholdet i sakene, fremfor regler og formaliteter slik at det oppleves relevant for ungdommenes hverdag (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009). Ungdomsrådet er avhengige av politikernes vilje til å lytte når det kommer til deres innflytelse i det politiske systemet (Ødegård, 2011). Politikerne og kommuneadministrasjonen har derfor en sentral rolle i å sikre ungdom reell medvirkning, gjennom å sørge for at ungdomsrådets synspunkter faktisk blir tatt med i vurderingen, samt at meningene deres blir tatt med i beslutningsprosessene så langt det er mulig (Sletterød et al., 2014). Kommunen bør videre sikre at sakene ungdomsrådet mottar er relevante for deres hverdag og at dette er saker hvor de har mulighet til å uttale seg. Det bør legges til rette for kontaktpunkter mellom ungdomsrådet og politikere slik at de har mulighet til å legge frem egne saker og diskutere med politikere direkte (Bufdir, 2021).

Fordi ungdomsrådets mandat er å representere alle ungdommene i kommunen er det viktig at de vet hvem de snakker for. Det bør derfor legges til rette for at ungdomsrådet har kontakt med ulike grupper av ungdommer i kommunen. Ungdomsrådet må være oppdatert på hva ungdommene i kommunene er opptatt av, og bør derfor sørge for møteplasser hvor ungdom kan komme med sine innspill (Bufdir, 2021). For å rekruttere flere ungdommer til ungdomsrådene bør rådet ha fokus på å gjøre ungdommene i kommunen mer kjent med ungdomsrådet, tydeliggjøre hvordan andre

ungdommer kan bruke rådet, samt legge vekt på at ungdomsrådet er avhengige av alle ungdommer for å få til noe (Knudtzon & Tjerbo, 2010; Sletterød et al., 2014). Det er videre viktig å sørge for at ungdommene som er med i rådet representerer ungdomsbefolkningen for å oppfylle kravet til representasjon. Utvelgelsen av representanter skal være demokratisk, og ungdom som står utenfor rådet skal kunne identifisere seg med rådets medlemmer (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009).

6 Avslutning

Denne studien har belyst ungdommenes opplevelser og erfaringer med medvirkning gjennom deres deltakelse i ungdomsrådet, og hvilke forhold som bidrar til at ungdommene i Numedal opplever reell medvirkning. Fellesskapsfølelse og opplevelse av tilhørighet var viktige faktorer for å delta, og gode relasjoner til de andre medlemmene var forutsetninger for at det skulle kjennes trygt å dele meningene sine i rådet. Medvirkning handlet i stor grad om hva ungdommene kunne få til sammen som en gruppe gjennom samarbeid og diskusjoner. Innflytelse og deltakelse er forutsetninger for medvirkning, noe ungdomsrådet som politisk kanal gir ungdommene mulighet til. Ungdomsrådene bidro til at ungdommene i Numedal opplevde medvirkning ved at det ga dem muligheten til å ha innflytelse, samt betydning for andre og det som skjedde i lokalsamfunnet. Å oppleve at man har innflytelse skaper forpliktelse til ivaretagelse av felleskapets verdier. Motsatt vil medvirkning uten innflytelse ikke være reell og kan redusere ungdommenes engasjement og vilje til deltakelse. Deltakelse og innflytelse i ungdomsrådet bidro til at ungdommene opplevde at de kunne være betydningsfulle for andre i lokalsamfunnet. Gjennom deltakelse i ungdomsrådet opplevde ungdommene en følelse av mestring ved at de fikk være med på å påvirke beslutninger og skape endring.

Opplevelsen av reell medvirkning er i stor grad knyttet til sakene og prosjektene ungdommene jobber med. Det kunne være saker de fikk opp til diskusjon i kommunestyret, og saker eller prosjekter de jobbet med innad i ungdomsrådet, som aktivitet eller arrangementer. Følelsen av å bli lyttet til og at ungdommenes meninger ble anerkjent var forutsetninger for at ungdommene opplevde at de hadde reell medvirkning. Det var avgjørende at de forsto sakene de skulle jobbe med, for å kunne gjøre seg opp en mening og videre ha medvirkning. Ungdomsrådets koordinator spilte en viktig rolle knyttet til det å gjøre de tunge og vanskelige sakene mer forståelige for ungdommene slik at de hadde mulighet til å medvirke i kommunens planleggingsprosesser. For at ungdomsrådet som talerør skal representere ungdommene i sin kommune er det viktig at ungdomsrådets deltakere har kontakt med ungdommer fra ulike grupper i kommunen, og gjør ungdommene kjent med hva ungdomsrådet jobber med. På den måten kan de skape engasjement, og kanskje rekruttere flere ungdommer til deltakelse og innflytelse.

For å sikres reell medvirkning må ungdom anerkjennes som lærende medborgere med mulighet for innflytelse og deltakelse i sitt lokalmiljø. For å oppmuntre til deltakelse i fremtiden må ungdommenes tro på evne til innflytelse styrkes, og ungdom må oppleve at politisk engasjement faktisk gir mulighet til påvirkning i samfunnet. Ungdomsrådet er en arena som kan gi ungdommene

troen på at de kan mestre argumentasjon knyttet til politiske spørsmål, samt organisering av politiske aktiviteter. Anerkjennelse av ungdommenes meninger kan bidra til at ungdommene får tro på det politiske systemet, som videre kan føre til at de har tro på at deres deltakelse betyr noe og at de har makt til å skape endring.

7 Litteraturliste

Backe-Hansen, E. (2016). Barn og unges medvirkning i barnevernet – hvorfor og hvordan? I. Norges musikkhøgskole ; Senter for forskning i musikk og helse (CREMAH).
<http://hdl.handle.net/11250/2445637>

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy - the exercise of control*. Freeman.

Bandura, A. (2006). Adolescent development from an agentic perspective. I F. Pajares & T. C. Urdan (Red.), *Self-efficacy Beliefs of Adolescents*. IAP - Information Age Pub., Incorporated.

Barne- og likestillingsdepartementet. (2006, 25.08). *Veileder i arbeidet med ungdomsråd*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/andre-dokumenter/bld/2006/handbok-om-ungdomsrad/id88472/>

Barne- og likestillingsdepartementet. (2009). *Ungdoms fritidsmiljø - Ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse*. Regjeringen.
<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barn-og-ungdom/utredning-om-ungdoms-fritid/ungdoms-fritidsmiljo.pdf>

Beaumont, E. (2010). Political Agency and Empowerment: Pathways for Developing a Sense of Political Efficacy in Young Adults. I (s. 525-558). Hoboken, NJ, USA: John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9780470767603.ch20>

Braun, V. & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis - a practical guide*. SAGE.

Bufdir. (2021, 05.05). *Ungdomsråd - ein rettleiar*. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.
<https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/ungdomsrad/#heading-contentlink-115191>

Engelstad, F. & Ødegård, G. (2003a). Makt, mening og motstand blant unge. I F. Engelstad & G. Ødegård (Red.), *Ungdom, makt og mening* (s. 7-20). Gyldendal Akademisk.

Engelstad, F. & Ødegård, G. (2003b). *Ungdom, makt og mening*. Gyldendal akademisk Pensumtjeneste.

Flesberg Kommune. (u.å.). *Ung i Numedal*. Mitt Numedal. Hentet 16.11.21 fra
<https://mittnumedal.no/folkehelseprogrammet-2019---2027/navside/ung-i-numedal>

- Follesø, R. (2014). Ungdom, risiko og anerkjennelse. Hvordan støtte vilje til endring? *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 10(1), 73-87.
<https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1048/913>
- Hanssen, G. S. (2019). The social sustainable city: How to involve children in designing and planning for urban childhoods? *Urban planning*, 4(1), 53-66.
<https://doi.org/10.17645/up.v4i1.1719>
- Hart, R. A. (1992). Children's Participation: from tokenism to citizenship. *Innocenti Essay*, no. 4.
- Hart, S. (2009). The 'problem' with youth: young people, citizenship and the community. *Citizenship studies*, 13(6), 641-657. <https://doi.org/10.1080/13621020903309656>
- Hasle, B. (2020). Ungdoms deltakelse i lys av makt og anerkjennelse. *BARN - Forskning om barn og barndom i Norden*, 31(3). <https://doi.org/10.5324/barn.v31i3.3741>
- Haug, V. & Horverak, S. (2009). Barns deltakelse og ressurstilgang på ulike nivåer sett i lys av sosial kapital. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 86(2), 77-88. <https://doi.org/https://doi-org.ezproxy1.usn.no/10.18261/ISSN1891-1838-2009-02-02>
- Hegna, K., Ødegård, G. & Seland, I. (2018). Ungt medborgerskap: kunnskap, mobilisering og deltakelse. *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 18 (1), 7-27.
<https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/3163>
- Helsedirektoratet. (2017). Stress og mestring. I. Helsedirektoratet.
https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/stress-og-mestring/Stress%20og%20mestring.pdf/_attachment/inline/11df8af9-831e-4535-aaef-43178fa9b389:faf7b30a63b6004ff91eb7d4bbf2c6a89c4d4718/Stress%20og%20mestring.pdf
- Honneth, A., Willig, R. & Chrom Jacobsen, M. (2003). *Behovet for anerkendelse: en tekstsamling*. Hans Reitzel.
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt forlag.

- Knudtson, L. & Tjerbo, T. (2010). *De unge stemmene - Innflytelsesorgan for barn og unge i kommuner og fylker* (NIBR-rapport 2009:34). Norsk institutt for by- og regionsforskning. Barne- og likestillingsdepartementet. <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2019/01/NIBR-de-unge-stemmene.pdf>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2021, 05.11). *Barn og unge i plan og byggesak*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/contentassets/7690ae07c3174f10be67de617a8e60a5/no/pdfs/veiledning-om-barn-og-unges-interesser-i-planlegging.pdf>
- Kommuneloven. (2018). *Lov om kommuner og fylkeskommuner* (LOV-2018-06-22-83). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2018-06-22-83>
- KS. (2018, 23.05). *Program for folkehelsearbeid 2017-2027*. KS. <https://www.ks.no/fagomrader/helse-og-omsorg/folkehelse/om-program-folkehelse-20172027/>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Lidén, H. & Ødegård, G. (2002). *Ungt engasjement - Ungdoms samfunnsengasjement og lokalpolitiske deltakelse* (NOVA-rapport 6/02). Institutt for samfunnsforskning. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/4834>
- Lindseth, A. & Norberg, A. (2004). A phenomenological hermeneutical method for researching lived experience. *Scand J Caring Sci*, 18(2), 145-153. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2004.00258.x>
- Lister, R. (2003). Acquiring responsibilities and citizenship: social participation and social responsibilities. *Family forms and the young generation in Europe*, (16), 95-103. https://oif.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/p_oif/Materialien/mat_16_family_forms.pdf#page=95
- Nielsen, D. A., Hjørnholm, T. Q., Jørgensen, P. S. & Hansen, T. K. N. (2021). *Oppgaveskriving og metode i helse- og sosialfag* (1. utg.). Fagbokforlaget.
- NOU 2011:20. (2011). *Ungdom, makt og medvirkning*. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

<https://www.regjeringen.no/contentassets/e68e3849077544e0a23f060916e2e3f2/no/pdfs/nu201120110020000dddpdfs.pdf>

- NSD. (u.å.). *Barnehage- og skoleforskning*. Norsk senter for forskningsdata. Hentet 12.05 fra <https://www.nsd.no/personverntjenester/oppslagsverk-for-personvern-i-forskning/barnehage-og-skoleforskning/>
- Olsen, T., Tesfai, A., Lorentsson, A. & Meier, H. G. (2019). *Unge og medvirkning: maktbruk for nybegynnere*. Universitetsforlaget.
- Plan- og bygningsloven. (2008). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling* (LOV-2008-06-27-71). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/*
- Regjeringen.no. (2020, 03.03). *Ungdomsråd*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunestruktur/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/ungdomsrad/id2425384/>
- Røkenes, O. H. & Hanssen, P.-H. (2012). *Bære eller bryte: kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker* (3. utg.). Fagbokforlaget.
- Sjøstedt, W. (2021). Att växa in i demokratin: autonomi och rättfärdiggörande för unga i Danmark och Sverige. *Politica*, 53(1), 63-81. https://politica.dk/fileadmin/politica/Dokumenter/politica_53_1/sjoestedt.pdf
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2018). *Skolen som læringsarena: selvoppfatning, motivasjon og læring* (3. utg.). Universitetsforlaget.
- Sletterød, N. A., Carlsson, E., Kleven, H. H. & Sivertsen, H. (2014). *Ungdom og medvirkning i planlegging og lokalt utviklingsarbeid* (2014:8). Trøndelag Forskning og Utvikling. <https://distriktssenteret.no/litteratur/ungdom-og-medvirkning-planlegging-og-lokalt-utviklingsarbeid/>
- Tew, J. (2006). Understanding Power and Powerlessness: Towards a Framework for Emancipatory Practice in Social Work. *Journal of social work : JSW*, 6(1), 33-51. <https://doi.org/10.1177/1468017306062222>

- Thomassen, M. (2020). Fenomenologiens mange ansikter. I D. Jenssen, M. Kjørstad & P. A. Tufte (Red.), *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag* (s. 103-134). Gyldendal Norsk Forlag.
- Tjora, A. H. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- UiO. (u.å.). *Nettskjema*. Universitet i Oslo. Hentet 12.05 fra <https://www.uio.no/tjenester/it/adm-app/nettskjema/>
- Wood, B. E. (2017). Youth studies, citizenship and transitions: towards a new research agenda. *Journal of youth studies*, 20(9), 1176-1190. <https://doi.org/10.1080/13676261.2017.1316363>
- Ødegård, G. (2011). *Medborgerskap, politisk deltagelse og makt*. Insititutt for samfunnsforskning. https://www.regjeringen.no/contentassets/e68e3849077544e0a23f060916e2e3f2/no/sved/odegaard_guro_medborgerskap_ungdomsperspektiv.pdf
- Ødegård, G. & Svagård, V. (2018). Hva motiverer elever til å bli aktive medborgere? *What motivates students to become active citizens?*, 18(1), 28-50. <https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/2995/2925>

8 Vedlegg 1: Intervjuguide

Innledende spørsmål

1. Hvordan fikk du vite om ungdomsrådet i din kommune?
- Hvor lenge har du vært med?
2. Hvorfor ønsket du å bli med i ungdomsrådet? Forventninger?
3. Hva innebærer det å være deltaker i ungdomsrådet?
4. Hvordan opplever du å være en del av ungdomsrådet i din kommune?

Kjernes spørsmål

5. Hva legger du i ordet medvirkning?
6. Hvilke erfaringer har du med medvirkning i/med ungdomsrådet?
7. Hvilke erfaringer har du med at det dere gjør i ungdomsrådet har innflytelse utenfor rådet/i lokalsamfunnet?
8. Hvilke positive erfaringer har du med å være medvirkende representant i ungdomsrådet?
9. Hvilke negative erfaringer har du med å være medvirkende representant i ungdomsrådet?
10. Kan du nevne en eller flere situasjoner som deltaker i ungdomsrådet hvor du kjente på mestring?
11. Har du noen eksempler på en konkret situasjon hvor du hadde medvirkning/opplevde at du var med på å påvirke?

Avsluttende spørsmål

12. Har du noen tanker om hva som kunne bidratt til at ungdomsrådene i Numedal hadde hatt mer medvirkning?
13. Har du noe å tilføye eller noe mer du vil si om det å være med i ungdomsrådet?

9 Vedlegg 2: Informasjonsskriv med samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet «Ungdoms opplevelser av medvirkning gjennom deltakelse i ungdomsråd»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan ungdomsrådene i Numedal er en arena hvor ungdommene opplever at de har mulighet til å delta og medvirke i lokalsamfunnet. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Forskningsprosjektet vil inngå i en masteroppgave. Hensikten med prosjektet er å utforske hvordan deltakelse i ungdomsrådene i Numedal bidrar til at ungdommene opplever at de har innflytelse i sitt lokalmiljø. Problemstilling og forskerspørsmål som skal analyseres er «hvordan deltakelse i ungdomsrådene kan bidra til at ungdommene i Numedal opplever reell medvirkning?», «hvordan deltakelse i ungdomsrådene bidrar til at ungdommene opplever mestring gjennom medvirkning?», og «hvilke opplevelser og erfaringer deltakerne i ungdomsrådene har med å være medvirkende representanter for ungdommene i Numedal?».

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Sørøst-Norge er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er med i et av ungdomsrådene i Numedal, og dermed kan si noe om dine erfaringer og opplevelser knyttet til dette. Det vil bli foretatt individuelle intervjuer av fire ungdommer fra to av ungdomsrådene i Numedal.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar på et individuelt intervju. Intervjuet vil ta ca. 1 time. Intervjuet vil inneholde spørsmål om ungdommens opplevelser og erfaringer med å være representant i ungdomsrådet. Dine svar fra intervjuet vil bli tatt opp med lydopptaker og deretter bli registrert elektronisk, i tillegg vil det bli tatt notater underveis i intervjuet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Alle opplysningene vil bli lagret på kryptert disk-fil, og vil bli behandlet uten navn og fødselsnummer eller andre direkte gjenkjennende opplysninger. Det er kun undertegnede og veileder som har adgang til informasjonen og som kan finne tilbake til deg. Det vil ikke være mulig å identifisere deg i resultatene av studien når disse publiseres.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene og datamaterialet anonymiseres og slettes når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 01.07.2022.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Sørøst-Norge har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Martine Gjæver Pedersen, tlf. 91 80 85 08 eller epost: martinegpedersen@gmail.com
- Universitetet i Sørøst-Norge ved Randi Semb. Tlf. 97 14 01 27 eller epost: randi.semb@usn.no
- Vårt personvernombud: Paal Are Solberg, personvernombud@usn.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Martine Gjæver Pedersen
Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Ungdoms opplevelser av medvirkning gjennom ungdomsråd*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i individuelt intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

10 Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

14.05.2022, 22:18

[Meldeskjema](#) / [UNG i Numedal](#) / Vurdering

Vurdering

Referansenummer

367034

Prosjekttittel

UNG i Numedal

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Sørøst-Norge / Fakultet for helse- og sosialvitenskap / Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag

Prosjektperiode

17.01.2022 - 01.07.2022

[Meldeskjema](#)

Dato

10.02.2022

Type

Standard

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg, og eventuelt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenester. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/61e55250-3aae-42a6-869a-bcb35f0526a2>

Side 1 av 2

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>. Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson ved Personverntjenester: Silje Fjelberg Opsvik
Lykke til med prosjektet